

Labklājības ministrijas 2003.gada publiskais pārskats

Saturs

1. Labklājības ministrijas galvenie uzdevumi un prioritātes	2
2. Labklājības ministrijas juridiskais statuss un struktūra	2
3. Padotībā esošās institūcijas	4
4. Būtiskākās pārmaiņas un aktualitātes	4
5. Programmu rezultātīvo rādītāju izpildes analīze	9
6. Pasākumi, kas veikti pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai	14
7. Sagatavošanās darbam ar struktūrfondiem	18
8. Labklājības ministrijas administrēšanas uzlabošana	22
8.1.Pasākumi, kas veikti vadības audita un iekšējās kontroles ieteikumu realizācijai	22
8.2.Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana	23
8.3.IT attīstība	24
8.4.Sabiedrības viedokļa apskats	25
9.Finansējums un tā izlietojums	27
9.1.Valsts budžeta līdzekļu izlietojums	27
9.1.1.Valsts pamatbudžets	28
9.1.2.Valsts speciālais sociālās apdrošināšanas budžets	29
9.2. Valsts ieguldījumu programmas	30
9.2.1.Valsts investīciju programma	30
9.2.2.Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmas ietvaros realizēto projektu līdzekļu izlietojums 2003.gadā	34
10. Labklājības ministrijas pasūtītie pētījumi	39
11. Starptautiskie projekti	40
Pielikums. Informācija par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu 2003.gadā Labklājības ministrijā	42

1. LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES

Labklājības ministrijas funkcijas ir izstrādāt darba, sociālās aizsardzības un dzimumu līdztiesības politiku un organizēt un koordinēt šo politiku īstenošanu.

Pārskata gadā ministrijas prioritārie darbības virzieni bija:

- Eiropas Savienības struktūrfondu un Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL ieviešanas nodrošināšanai nepieciešamo pasākumu īstenošana;
- Mazo pensiju apmēru paaugstināšanas iespēju izskatīšana un analīze;
- Ģimenes atbalsta sistēmas pilnveidošana, pārskatot ģimenēm ar bērniem piešķirto pabalstu apmērus un piešķiršanas nosacījumus;
- Sociālās atstumtības un nabadzības mazināšanas politikas attīstība, izstrādājot Latvijas valdības un Eiropas Komisijas Kopējo sociālās iekļaušanas memorandu.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā ministrijas darbs 2003.gadā, galvenokārt, tika vērsts uz pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai (GMI pabalsta) aprēķināšanas un piešķiršanas sistēmas ieviešanu, priekšnosacījumu invaliditātes noteikšanas sistēmas uzlabošanai radīšanu un sociālās rehabilitācijas no psihoaktīvām vielām atkarīgajiem bērniem pakalpojumu sistēmas attīstību.

Valsts sociālās apdrošināšanas jomas galvenās darbības prioritātes bija:

- pensionāru sociālās aizsardzības sistēmas tālāka attīstība;
- valsts sociālo pabalstu sistēmas pilnveidošana;
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras juridiskā statusa maiņa.

Darba jomas galvenās darbības prioritātes bija sekmēt cilvēkresursu konkurētspējas darba tirgū attīstību, īpašu uzmanību pievēršot sociālās atstumtības riska grupām, darbinieku drošības un veselības aizsardzības līmeņa paaugstināšana atbilstoši ES kritērijiem un prasībām, sakārtojot un pilnveidojot likumdošanas sistēmu darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā, informējot sabiedrību par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumiem un nodrošinot Latvijas darba aizsardzības tiesību aktu atbilstību ES attiecīgajiem tiesību aktiem.

Dzimumu līdztiesības jomā galvenās darbības prioritātes bija sabiedrības informēšana par dzimumu līdztiesības jautājumiem, kā arī valsts pārvaldes speciālistu izglītošana par dzimumu līdztiesības principa integrēšanu dažādās jomās.

2. LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA

Nozīmīgākās pārmaiņas Labklājības ministrijas funkcijās un struktūrā 2003.gadā noteica tas, ka atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 10.janvāra rīkojumam nr.7 "Par Labklājības ministrijas reorganizāciju un Veselības ministrijas izveidošanu" ar 2003.gada 1.februāri tika izveidota Veselības ministrija. Ministrijas reorganizācijas rezultātā Veselības ministrijai tika nodotas valsts politikas izstrādāšanas funkcijas veselības

aprūpes, sabiedrības veselības, vides veselības, farmācijas un narkotiku legālās aprites jomā. Vienlaicīgi ar 2003.gada 1.februāri atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 31.janvāra rīkojumam Nr.57 "Par amata vietu nodošanu un nepieciešamo finansējumu Īpašu uzdevumu ministra bērnu un ģimenes lietās sekretariātam" Īpašu uzdevumu ministra bērnu un ģimenes lietās sekretariātam tika nodoti uzdevumi, kas saistīti ar bērnu tiesību aizsardzību (bāriņtiesu un pagasttiesu darbības uzraudzība, adopciju). Kā Labklājības ministrijas funkcija tika noteikta valsts politikas izstrāde darba, sociālās aizsardzības un dzimumu līdztiesības jomā.

Ar 2003.gada 1.februāri tika reorganizēts Sociālās politikas attīstības departaments un tā funkcijas nodotas Finanšu vadības departamentam, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamentam un Eiropas un juridisko lietu departamentam. Sociālās politikas monitoringa un pārraudzības sistēmas izveidošana, lietišķo pētījumu veikšanas koordinācija, Sociālā ziņojuma un gada pārskata izstrāde nonāca Finanšu vadības departamenta atbildībā, dzimumu līdztiesības politikas izstrāde-Eiropas un juridisko lietu departamenta atbildībā, bet nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas politikas izstrāde- Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta atbildībā.

Pēc strukturālajām pārmaiņām Labklājības ministrijā bija 6 departamenti un 4 patstāvīgās nodaļas:

- Iekšējā audita nodaļa;
- Personāla nodaļa;
- Grāmatvedības nodaļa;
- Sabiedrisko attiecību nodaļa;
- Administratīvais departaments;
- Eiropas un juridisko lietu departaments;
- Finanšu vadības departaments;
- Sociālās apdrošināšanas departaments;
- Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departaments;
- Darba departaments.

Ministrijas administratīvo darbu vadīja valsts sekretārs un tā vietnieki sociālajos un Eiropas integrācijas jautājumos.

Līdztekus strukturālajām pārmaiņām, mainījās arī ministrijas veicamās funkcijas, kas noteica strukturālās pārmaiņas departamentu ietvaros. Lai Labklājības ministrija nodrošinātu tai veicamos sagatavošanās pasākumus Eiropas Savienības struktūrfondu (Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda) (turpmāk – struktūrfondu), kā arī Kopienas iniciatīvas *EQUAL* ieviešanai, saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu, 2002.gadā tika piešķirti papildus valsts budžeta līdzekļi divu, bet 2003.gadā – četru jaunu štata vietu izveidei.

2003.gada aprīlī Finanšu vadības departamenta ietvaros tika izveidota jauna struktūrvienība – Eiropas Sociālā fonda nodaļa, kuras kompetencē bija šādu pamatuzdevumu veikšana:

- līdždalība Attīstības plāna 2004. – 2006.gadam (vienotā programmdokumenta, VPD) sadaļu sagatavošanā, kā arī Kopienas iniciatīvas *EQUAL* programmu un programmas papildinājumu izstrāde;
- organizēt struktūrfondu finansēto nacionālo programmu, grantu shēmu un atklāto projektu konkursu vadlīniju izstrādi;

- organizēt un īstenot informācijas un publicitātes pasākumus saistībā ar struktūrfondu un Kopienas iniciatīvu *EQUAL*;
- izstrādāt struktūrfondu un Kopienas iniciatīvas *EQUAL* projektu pieteikumu veidlapu;
- izstrādāt kritērijus struktūrfondu Kopienas iniciatīvas *EQUAL* finansēto projektu kvalitātes izvērtēšanai;
- izstrādāt procedūras struktūrfondu un Kopienas iniciatīvas *EQUAL* projektu pieteikumu izvērtēšanai un projektu apstiprināšanai;
- izstrādāt procedūras VPD ieviešanas uzraudzībai, progresa ziņojumu sagatavošanai; ziņošanai vadošajai iestādei par konstatētajām neatbilstībām un pārkāpumiem.

Kopš 2003.gada 1.jūlija Eiropas un juridisko lietu departamentā ir izveidota Dzimumu līdztiesības nodaļa, kurā šobrīd strādā trīs darbinieki un viens projektu koordinators. Nodaļas galvenie uzdevumi ir koordinēt valsts politikas izstrādi dzimumu līdztiesības jomā, organizēt un veikt ministrijas izstrādāto tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektu izvērtēšanu no dzimumu līdztiesības aspekta, kā arī izstrādāt priekšlikumus par tiesību sistēmas pilnveidošanu dzimumu līdztiesības jomā.

3. PADOTĪBĀ ESOŠĀS INSTITŪCIJAS

Pārskata periodā turpinājās 2002.gadā uzsāktā institūciju juridiskā statusa maiņa un pāreja uz publisko aģentūru statusu. Reorganizācijas rezultātā no 2004.gada 1.janvāra Labklājības ministrijas pārziņā esoša bezpeļņas organizācija valsts akciju sabiedrība „Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra” tika pārveidota par Labklājības ministrijas pārraudzībā esošu valsts aģentūru.

2003.gads iezīmējas arī ar bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības „Nodarbinātības valsts dienests” statusa maiņu, tai kļūstot par **Nodarbinātības valsts aģentūru** (NVA). Kā galvenās prioritātes NVA darbā šajā gadā tika noteiktas: gatavošanās 2.līmeņa starpniekinstitūcijas funkciju pildīšanai ESF līdzekļu administrēšanā, kā arī invalīdu darbspēju uzlabošanas pasākumu īstenošana.

4. BŪTISKĀKĀS PĀRMAIŅAS UN AKTUALITĀTES

Kā viens no nozīmīgākajiem notikumiem pārskata gadā jāmin 1997.gadā uzsāktā Labklājības ministrijas un Pasaules Bankas īstenotā Labklājības sistēmas reformas projekta pabeigšana. Reformas laikā tika būtiski mainīta sociālās drošības sistēmas struktūra un mērķi, tās rezultātā:

- izveidota valsts sociālās apdrošināšanas sistēma, kas balstās uz personificētu sociālās apdrošināšanas iemaksu uzskaiti un ņem vērā riska iestāšanās iespējamību;
- izveidota uz klienta vajadzību izvērtēšanu balstīta sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēma, nostiprināta uz ienākumu testēšanas principu balstīta sociālās palīdzības pabalstu sistēma;
- ievērojami paaugstinājusies Labklājības ministrijas un projekta īstenošanā iesaistīto pušu administratīvā kapacitāte;

- pilnveidojusies labklājības jomā sniegto pakalpojumu kvalitāte un atbilstība klienta vajadzībām;
- paaugstinājusies sabiedrības informētība par sociālās drošības jautājumiem.

Reformas projekta ieviešana ir devusi nozīmīgu pieredzi liela apjoma projektu vadībā un administrēšanā, kā arī parādīja sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas politikas izstrādē un ieviešanā nepieciešamību un svarīgumu. Sociālās drošības tiesisko un institucionālo sistēmu var uzskatīt par izveidotām.

Gan Pasaules Bankas eksperti, gan Latvijas puses atbildīgās institūcijas un speciālisti, novērtējot reformas rezultātus, ieguvumus un vājās vietas, uzsver tā savlaicīgumu un politisko un sabiedrisko aktualitāti un projektā noteiktos mērķus un uzdevumus uzskata par sasniegtiem.

Pārskata periodā spēkā stājās normatīvie akti, kas pilnveidoja un paplašināja sociālās drošības sistēmas ietvaros sniegtos pakalpojumus, piemēram, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums, Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likums. Lai palielinātu iedzīvotāju sociālo aizsardzību un mazinātu sociālo atstumtību, 2003.gadā tika paaugstināti valsts sociālo pabalstu apmēri (valsts sociālā nodrošinājuma pabalstam, piemaksai pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu), kā arī pilnveidota valsts sociālo pabalstu sistēma, atceļot 50% ierobežojumu vienas kalendāra dienas sociālās apdrošināšanas iemaksu algai, ko ņem par pamatu maternitātes, paternitātes, slimības un apbedīšanas pabalsta aprēķināšanai.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā:

- 2003.gadā Latvija kopā ar Eiropas Komisiju izstrādāja pirmsiestāšanās politisko dokumentu - *Latvijas Kopējo sociālās iekļaušanas memorandu* (KIM), kurš tika akceptēts Ministru kabinetā 2003.gada 2.decembrī un parakstīts 2003.gada 18.decembrī. KIM izstrādi var uzskatīt par nozīmīgu soli sociālās atstumtības mazināšanas politikas attīstībā Latvijā, jo tajā ir iestrādāta kompleksa pieeja problēmas risināšanā. KIM mērķis ir sagatavot valsti pilnīgai dalībai ar atvērtās koordinācijas metodi par sociālās iekļaušanas jautājumiem iestāšanās brīdī. KIM ir definēti galvenie mērķi nabadzības un sociālās atstumtības jautājumu risināšanai, prezentēti lielākie politiskie pasākumi, ko veikusi Latvija uz vienošanās pamata, veidojot valsts politiku saskaņā ar ES kopējiem mērķiem, un noteiktas galvenās politiskās jomas, kurās turpināt tālāku monitoringu un politikas izvērtēšanu. Pamatojoties uz KIM definētajām galvenajām politikas prioritātēm un mērķiem, 2004.gadā plānots izstrādāt Nacionālās rīcības plānu nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai tuvākajiem diviem gadiem (2004-2006).
- Sākot no 2003.gada 1.jūlija tika uzsākta *sociālās rehabilitācijas programmas finansēšana no valsts budžeta no psihoaktīvām vielām atkarīgiem bērniem*.
- Stājoties spēkā Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam 2003.gada 1.janvārī, tika nostiprināts ienākumu testēšanas princips sociālās palīdzības sniegšanā. Pašvaldību sociālo pabalstu sistēmas pamatā likts ienākumu testētais pabalsts visstrūcīgākajiem iedzīvotājiem - *pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai* (GMI pabalsts). 2003.gadā Ministru kabineta noteiktais garantētais minimālais ienākumu līmenis personai bija 15 latu mēnesī. GMI līmeni un pabalsta apmēru katru gadu saistībā ar gadskārtējā valsts budžeta likuma projektu pārskata Ministru kabinets. Bez ienākumu novērtēšanas paredzēts piešķirt tikai vienreizējos pabalstus ārkārtas situācijās. Pašvaldībām dotas tiesības

citus pabalstus piešķirt tikai pēc tam, kad ar GMI pabalstu nodrošināti visi GMI pabalsta pieprasītāji, kuri tiesīgi to saņemt.

Valsts sociālās apdrošināšanas jomā:

- Pārskata periodā tika parakstīts *Eiropas Sociālās drošības kodekss*, kas piedāvā iespēju starptautiski salīdzināt atšķirīgu valstu daudzveidīgās sociālās drošības sistēmas, skatot minētās sistēmas kā vienotu pasākumu kompleksu aizsardzībai no tradicionāliem sociāliem riskiem un novērtējot tās no pietiekamības viedokļa.
- Sākot no 2003.gada 1.oktobra *valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs invalīdiem kopš bērnības tika paaugstināts* no Ls 35 līdz Ls 50 mēnesī. Savukārt no 2003.gada 1.decembra no Ls 30 līdz Ls 35 mēnesī tika paaugstināts arī valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs pārējām personām, kurām ir tiesības uz šo pabalstu, izņemot invalīdus kopš bērnības.
- No 2003.gada 1.oktobra *piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu apmērs tika paaugstināts* no Ls 35 līdz Ls 50 mēnesī.
- 2003.gada 1.decembrī tika *palielināts valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs* vispārējā gadījumā no 30 Ls līdz 35 Ls. Līdz ar to minimālo vecuma pensiju minimālie apmēri, atkarībā no apdrošināšanas stāža lieluma, attiecīgi ir - Ls 38,5, Ls 45,5 un Ls 52,5. 2003.gadā garantētās vecuma pensijas saņēma 56 025 personas, kas ir 11,5% no visu vecuma pensiju saņēmēju kopskaita (487,9 tūkst.). Minimālie vecuma pensijas apmēri tika piešķirti 2954 personām (26% no visām jaunpiešķirtajām vecuma pensijām).
- Sociālās apdrošināšanas *iemaksu likme 2003.gadā* bija 33,09%, kur darba devējs un darba ņēmējs maksāja attiecīgi 24,09% un 9%. Salīdzinot ar 2002.gadu sociālās apdrošināšanas iemaksu likme (35,09%, kur darba devēja maksāja 26,09% un darba ņēmējs – 9%) *darba devējam tika samazināta par 2%*. Iemaksu likmes samazināšanas mērķis bija samazināt darba devēju noslodzi ar nodokļiem (lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību un jaunu darba vietu radīšanu). Saskaņā ar tiesību aktiem netiek paredzēts turpmāk samazināt sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes apmēru un arī nākamajos gados tā paliks pašreizējā līmenī.
- Līdz 2003.gada 1.janvārim *pensiju sistēmas 2.līmeņa* līdzekļus pārvaldīja tikai viens - valstiskais līdzekļu pārvaldītājs - Valsts kase, kas naudu ieguldīja tikai Latvijas Valsts parādzīmēs un Latvijas lielāko un drošāko banku depozītos. No 2003.gada 1.janvāra *līdzekļu pārvaldīšanā iesaistījās privātie līdzekļu pārvaldītāji*, un tagad pensiju sistēmas 2. līmeņa dalībnieki paši var izvēlēties savu līdzekļu pārvaldītāju - valsts vai privāto. Privātie līdzekļu pārvaldītāji piedāvā pensiju kapitālu ieguldīt arī uzņēmumu parādzīmēs, akcijās un ārvalstu vērtspapīros. Līdz 2003.gada 31.decembrim valsts *pensiju sistēmas otrajam līmenim* bija *pievienojušies* 495062 jeb 21% no Latvijas iedzīvotājiem¹. Valsts fondēto pensiju shēmai brīvprātīgi bija pievienojušies 138138 dalībnieki jeb 28% no shēmas dalībnieku kopskaita (2002.gada beigās brīvprātīgi bija pievienojies 28131 dalībnieks jeb 8% no shēmas dalībnieku kopskaita). Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu ieguldījumu plānu *ieguldījumu apmērs* 2003.gada 31.decembrī bija 25,4 milj. Ls jeb divas reizes lielāks nekā 2002.gada 31.decembrī. Tā kā 2003.gads bija pirmais gads, kad valsts fondēto pensiju līdzekļu pārvaldīšanā

¹ Centrālās statistikas pārvaldes informācija / www.csb.lv.

iesaistījās ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, tas sekmēja *ieguldījumu struktūras un ģeogrāfiskā izvietojuma izmaiņas*. Ja 2002.gada 31.decembrī visi valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļi bija ieguldīti Latvijā, tad 2003.gada 31.decembrī Latvijā ir ieguldīti 89% no ieguldījumu kopsummas jeb 22,5 milj. Ls un 2,9 milj. Ls bija ieguldīti 17 dažādās citās valstīs, tajā skaitā Vācijā, Polijā, Krievijā un Lielbritānijā, kā arī starptautisko finanšu institūciju (Nordic Investment Bank, European Investment Bank) emitētajos vērtspapīros.

- 30.10.2003 Saeimā pieņemtais likums “Grozījumi likumā ”Par maternitātes un slimības apdrošināšanu””, kas stājas spēkā no 2003.gada 13.novembra atcēla normas, kas tika pieņemtas 2000.gada 23.novembrī – valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta deficīta apstākļos - un noteica, ka kalendāra dienas vidējā apdrošināšanas iemaksu alga pabalstu aprēķināšanai nedrīkst pārsniegt 50 procentus no 1/365 no valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta gada maksimālā apmēra, kas bija spēkā apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienā. No 2003.gada 13.novembra likumā ”Par maternitātes un slimības apdrošināšanu” noteikto pabalstu (maternitātes, slimības, paternitātes un apbedīšanas) aprēķināšanai kalendāra dienas vidējā apdrošināšanas iemaksu alga nedrīkst pārsniegt 1/365 no valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta gada maksimālā apmēra, kas bija spēkā apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienā.
- Valsts sociālo pabalstu likuma ieviešanai 2003.gadā Labklājības ministrijā tika izstrādāti un Ministru kabinetā pieņemti valsts sociālo pabalstu apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību regulējoši astoņi Ministru kabinetā noteikumi². Lai nodrošinātu valsts sociālo pabalstu apmēru regulāru paaugstināšanu atbilstoši makroekonomiskās situācijas izmaiņām valstī (piem., patēriņa cenu indeksa un bruto darba samaksas pieaugumam u.c.), visos minētajos Ministru kabineta noteikumos ir noteikta attiecīgo valsts sociālo pabalstu apmēru pārskatīšanas kārtība.

Darba jomā:

- Labklājības ministrija 2002.gadā izstrādāja koncepciju „*Koncepcija par minimālo darba algu*”, kurā noteikti minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas pamatprincipi, t.i., izveidota minimālās mēneša darba algas

---

² MK 01.07.2003 noteikumi Nr.355 “Noteikumi par ģimenes valsts pabalsta un piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta un piemaksas piešķiršanas un izmaksas kārtību”, MK 08.07.2003 noteikumi Nr.381 “Noteikumi par bērna piedzimšanas pabalsta apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību”, MK 01.07.2003 noteikumi Nr.349 “Noteikumi par bērna kopšanas pabalsta apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību”, MK 29.07.2003 noteikumi Nr.430 “Noteikumi par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un apbedīšanas pabalsta apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalstu piešķiršanas un izmaksas kārtību”, MK 01.07.2003 noteikumi Nr.454 “Noteikumi par pabalsta apmēru pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, pabalsta apmēra pārskatīšanas kārtību un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību”, MK 01.07.2003 noteikumi Nr.367 “Noteikumi par atlīdzības par aizbildņa pienākumu pildīšanu apmēru, tā pārskatīšanas kārtību, kā arī atlīdzības piešķiršanas un izmaksas kārtību”, MK 08.07.2003 noteikumi Nr.380 “Noteikumi par pabalsta aizbildnim par bērna uzturēšanu apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību”, MK 01.07.2003 noteikumi Nr.365 “Noteikumi par atlīdzības par audžuģimenes pienākumu pildīšanu apmēru, tā pārskatīšanas kārtību, kā arī atlīdzības piešķiršanas un izmaksas kārtību”.

noteikšanas sistēma. Konceptija ir akceptēta 2003.gada 27.maija Ministru kabineta sēdē. Konceptijā noteiktie minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas pamatprincipi ir iestrādāti normatīvajā aktā – Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumos Nr.413 „**Kārtība, kādā nosakāma un pārskatāma minimālā mēneša darba alga**”.

- Lai nodrošinātu Bezdarbnieku un darba meklētāju likumā noteikto uzdevumu izpildi, pārskatā periodā tika sagatavota un pilnveidota tiesiskā bāze likuma normu īstenošanai. Ar Ministru kabineta 2003.gada 20.janvāra noteikumiem Nr.24 “Bezdarbnieka statusa piešķiršanas kārtība” tika noteikta kārtība, kādā personai NVA piešķir bezdarbnieka statusu. Atbilstoši jaunā likuma normām tika noteikti jauni aktīvās nodarbinātības pakalpojumi, papildus materiālais atbalsts bezdarbnieka profesionālās apmācības, pārkvalifikācijas un kvalifikācijas paaugstināšanas laikā un tiesības darba meklētājiem piedalīties aktīvajos nodarbinātības pasākumos³.
- Darba aizsardzības jomas likumdošanā līdz pārskata perioda beigām faktiski ir pārņemtas visas ES direktīvu prasības. 2003.gadā izstrādātajos tiesību aktos galvenā uzmanība tika veltīta darba aizsardzības normu sakārtošanai būvniecībā un darbam sprādzienbīstamā vidē. Ņemot vērā to, ka darbs šajās nozarēs ir īpaši bīstams, Ministru kabineta noteikumu⁴ mērķis ir nodrošināt iespējami lielāku darbinieku aizsardzību un drošus darba apstākļus. Līdz šim darba aizsardzības prasības darbam sprādzienbīstamā vidē normatīvajos aktos netika regulētas. 2003.gadā tika pieņemti arī Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku⁵.
- Lai veicinātu kvalificētu speciālistu iesaistīšanos darba aizsardzības sistēmā un paaugstinātu vispārējo zināšanu līmeni un izpratni par darba aizsardzības normām, tika izstrādāti Ministru kabineta 2003.gada 17.jūnija noteikumi Nr.323 „**Noteikumi par apmācību darba aizsardzības jautājumos**”, kas nosaka darba aizsardzības speciālistu, uzticības personu un nodarbināto apmācības kārtību darba aizsardzības jautājumos.

Dzimumu līdztiesības jomā:

- 2003.gadā Labklājības ministrija sadarbībā ar starpinstitūciju darba grupu ir sagatavojusi **Programmas dzimumu līdztiesības īstenošanai 2005.-2006.gadam projektu**, kuru paredzēts iesniegt akceptēšanai Ministru kabinetā. Noteiktu dzimumu līdztiesības iniciatīvu īstenošanai dažādās sabiedriskās dzīves jomās pirmām kārtām ir nepieciešams sabiedrības atbalsts un politikas veidošanā iesaistīto speciālistu izpratne. Tādēļ šīs Programmas mērķis un tajā noteiktie pasākumi ir vērsti uz sabiedrības izglītošanu, informēšanu un attieksmes maiņu

³ MK 17.06.2003 noteikumi Nr.309 “Aktīvo nodarbinātības pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtība un aktīvo nodarbinātības pasākumu realizētāju izvēles principi”, MK 20.01.2003 noteikumi Nr.25 “Kārtība, kādā piešķirama stipendija un īres un transporta izdevumu kompensācija bezdarbnieka profesionālās apmācības, pārkvalifikācijas un kvalifikācijas paaugstināšanas laikā, un nosakāms stipendijas un kompensācijas apmērs”

⁴ MK 25.02.2003 noteikumi Nr.92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus”, MK 10.06.2003 noteikumi Nr.300 „Darba aizsardzības prasības darbā sprādzienbīstamā vidē”

⁵ MK 04.02.2004. noteikumi Nr.66 „Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku”

pret dzimumu līdztiesības jautājumiem, izglītības, nodarbinātības, iekšlietu, tieslietu jomās, kā arī visā valsts pārvaldē.

Programmas mērķa sasniegšanai ir noteikti četri darbības virzieni:

- 1) dzimumu līdztiesības principam atbilstošu priekšstatu par sieviešu un vīriešu lomām darbā un sadzīvē veidošana visos izglītības līmeņos un sabiedrības informēšanas līmeņa par dzimumu līdztiesības jautājumiem paaugstināšanai;
  - 2) piemērotu apstākļu radīšana, lai veicinātu darba un ģimenes dzīves apvienošanu;
  - 3) dzimumu līdztiesības politikas pārraudzības un novērtēšanas mehānisma pilnveidošana un valsts pārvaldes institūcijās strādājošo izglītošana par dzimumu līdztiesības principu un tā nozīmi;
  - 4) sabiedrības un speciālistu informēšana un viņu izpratnes paaugstināšana par vardarbības problēmu, tās atpazīšanu un ar to saistītajiem riskiem.
- 2003.gada septembrī Saeimā tika izveidota Cilvēktiesību un Sociālo lietu komisijas *Dzimumu līdztiesības apakškomisija*, kas ir nozīmīgs papildus mehānisms dzimumu līdztiesības politikas veidošanai un īstenošanai. Aktualizējot diskusijas dažādos lēmumu pieņemšanas līmeņos, ir iespējams daudz veiksmīgāk un efektīvāk īstenot dzimumu līdztiesības principa integrēšanu dažādās sabiedriskās dzīves jomās.

5. PROGRAMMU REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDES ANALĪZE

Rezultatīvo rādītāju sistēma Latvijā tika ieviesta 1997.gadā budžeta reformas ietvaros ar nolūku izvērtēt ieguldīto finanšu resursu izlietojuma atbilstību politikas mērķiem un tā pakāpeniski tiek pilnveidota. Pilnveidojoties politikas un budžeta plānošanas procesam, ir apzināta nepieciešamība nodrošināt finanšu politikas vadību ar atbilstošu lēmumu sagatavošanas un pieņemšanas līmeni. To nodrošina rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēma.

Rezultatīvo rādītāju mērķis ir parādīt programmas (apakšprogrammas) lietderību un sabiedrībai gūstamo labumu. Tie atspoguļo Labklājības ministrijas realizēto politiku, kuras darbības mērķis ir izveidot demokrātisku, stabilu, atbildīgu un dzīvotspējīgu sociālās aizsardzības sistēmu, kas nodrošinātu iespēju aizsargāt katras personas sociāli ekonomiskās tiesības. Salīdzinot rezultatīvos rādītājus un to izpildi pa gadiem, var precīzāk aprēķināt nepieciešamos resursus un tādējādi paaugstināt budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitāti. Tam, savukārt, ir liela nozīme programmu budžeta plānošanā turpmākajiem gadiem.

Lai atspoguļotu sociālās politikas īstenošanas rezultātus un labklājības jomas darbības "ieguvumus" no sabiedrības viedokļa, nodaļā tiks analizēta valsts sociālās apdrošināšanas, valsts sociālo pabalstu un darba tirgus administrēšanas rezultatīvo rādītāju plānotā un faktiskā izpilde. Speciālā budžeta rezultatīvo rādītāju plānotā un faktiskā izpilde atspoguļota 1.tabulā.

1.tabula

Valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta rezultatīvo rādītāju izpilde

	Izpilde 2002.g.	Plāns 2003.g.	Izpilde 2003.g.
04.01.00 Valsts pensiju speciālais budžets			
<i>Pakalpojumu saņēmēju skaits (tūkst., vidēji mēnesī):</i>			
vecuma pensijas	500,6	494,0	492,28
apgādnieka zaudējuma pensijas	27,7	28,0	27,32
izdienas pensijas	9,2	9,0	8,91
apbedīšanas pabalsti	2,1	2,2	2,12
<i>Pakalpojumu vidējie apmēri (Ls, mēnesī):</i>			
vecuma pensijas	62,59	65,70	64,99
apgādnieka zaudējuma pensijas	49,24	48,88	49,95
izdienas pensijas	86,17	90,21	89,54
apbedīšanas pabalsti	124,28	128,43	128,44
04.02.00 Nodarbinātības speciālais budžets			
Bezdarbnieku pabalsta saņēmēju skaits (tūkst., vidēji mēnesī)	41,2	40,0	39,02
Vidējais bezdarbnieku pabalsta apmērs (Ls)	42,61	50,45	50,63
04.03.00 Darba negadījumu speciālais budžets			
<i>Pakalpojumu saņēmēju skaits (vidēji mēnesī):</i>			
slimības pabalsti: apmaksāto slimības dienu skaits	5652	6750	6755
atlīdzības par darbspēju zaudējumu	1303	1796	1841
atlīdzības par apgādnieka zaudējumu	33	33	30
apbedīšanas pabalsti	1	2	1
<i>Pakalpojumu vidējie apmēri (Ls):</i>			
slimības pabalsti (dienā)	3,79	4	4
atlīdzības par darbspēju zaudējumu (mēnesī)	57,68	54,13	56,23
atlīdzības par apgādnieka zaudējumu (mēnesī)	85,37	84,10	80,37
apbedīšanas pabalsti (mēnesī)	253,89	150	310,4
04.04.00 Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets			
<i>Pakalpojumu saņēmēju skaits (tūkst., vidēji mēnesī)</i>			
invaliditātes pensijas	81,7	79,3	79,31
apmaksāto slimības dienu skaits	252,7	298,8	307,29
apmaksāto maternitātes dienu skaits	112,9	123,9	123,85
apbedīšanas pabalsti	0,18	1,17	0,18
<i>Pakalpojumu vidējie apmēri (Ls):</i>			
invaliditātes pensijas (mēnesī)	55,72	56,71	56,99
slimības pabalsti (dienā)	3,84	3,91	4,08
maternitātes pabalsti (dienā)	4,96	5,47	5,73

apbedīšanas pabalsti (mēnesī)	269,74	283,05	289,23
-------------------------------	--------	--------	--------

Vecuma pensijas apmēra pieaugumu par 2,40 Ls ietekmēja apdrošināšanas iemaksu algas pieaugums un pārskata periodā veiktā pensiju indeksācija. Augstākais vidējais piešķirtais vecuma pensijas apmērs 2003.gadā bija Ventspils pilsētā – 75,92 Ls, bet vismazākais apmērs bija Ludzas rajonā – 58,42 Ls. 2003.gadā veiktās pensiju indeksācijas rezultātā pensijas apmērs tiem pensionāriem, kuru pensija nepārsniedz trīskāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, pieauga no 57,37 Ls līdz 59,77 Ls. Pensijas, kuras pārsniedza trīskāršu, bet nepārsniedza pieckāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru, palielinājās no 110,54 Ls līdz 114,40 Ls.

Līdzīgi kā pensiju rezultatīvajiem rādītājiem arī bezdarbnieka pabalsta saņēmēju skaits vidēji mēnesī 2003.gadā samazinājās, bet vidējais bezdarbnieka pabalsta apmērs vidēji mēnesī palielinājās. Bezdarbnieka pabalsta vidējā apmēra straujo palielinājumu par 8,02 Ls jeb 18,8% galvenokārt ietekmēja likuma "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" norma (spēkā no 01.11.2002.), kas atcēla pabalsta apmēra ierobežojumu. 2003.gadā no jauna piešķirti 41 061 bezdarbnieka pabalstu.

Gan slimības pabalsta, gan atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmēra palielinājumu noteica apdrošināto personu vidējās mēneša izpeļņas palielināšanās.

Invaliditātes pensiju saņēmēju skaita samazināšanās par 2,39 tūkst. jeb 2,9% ir saistīta ar stingrāku invaliditātes grupu piešķiršanas un atjaunošanas kārtības piemērošanu.

Kopumā ir vērojama tendence samazināties valsts sociālo pabalstu skaitam. Īpaši samazinājies ir ģimenes valsts pabalstu skaits, savukārt, sociālās apdrošināšanas pabalstu skaits ir nedaudz pieaudzis.

2.tabula

Valsts sociālo pabalstu rezultatīvo rādītāju izpilde

	Izpilde 2002.g.	Plāns 2003.g.	Izpilde 2003.g.
20.00.00 Valsts sociālie pabalsti			
<i>Pakalpojumu saņēmēju skaits (vidēji mēnesī):</i>			
Bērna kopšanas pabalsts	46664	46005	45975
Ģimenes valsts pabalsts	456766	451200	447726
Piemaksa par bērnu invalīdu	9065	9676	9648
Bērna piedzimšanas pabalsts	1654	1741	1721
Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts	12887	13215	13216
Apbedīšanas pabalsts	29	28	29
Valsts sociālais pabalsts ČAES avārijas seku likvidācijas dalībniekiem vai mirušā dalībnieka ģimenei	2874	2893	2893
Transporta kompensācija invalīdiem, kuriem ir pārvietošanās grūtības	8309	9070	8787
Kaitējuma atlīdzība Černobiļas AES	381	433	422

avārijas seku likvidācijas dalībniekiem, kuram noteikta darbspēju zaudējuma pakāpe 10-12% apmērā un tās cēloņsakarība ar minētās avārijas seku likvidācijas darbu veikšanu			
Speciālais pabalsts Latvijas neatkarības atgūšanas procesā bojā gājušo personu bērniem	9	9	8
Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu	6916	7179	7148
Atlīdzība aizbildnim par pienākumu pildīšanu	6964	7202	7189
Atlīdzība audžuģimenei	5	5	5
<i>Pakalpojumu vidējie apmēri (Ls, mēnesī):</i>			
Bērna kopšanas pabalsts	20,36	20,66	20,81
Ģimenes valsts pabalsts	5,65	7,20	7,21
Piemaksas par bērnu invalīdu	36,65	41,86	42,22
Bērna piedzimšanas pabalsts	185,31	187,95	187,30
Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts	33,39	34,83	34,81
Apbedīšanas pabalsts	68,19	71,12	71,24
Valsts sociālais pabalsts Černobiļas AES avārijas seku likvidācijas dalībniekiem vai mirušā dalībnieka ģimenei	12,48	12,37	12,41
Transporta kompensācija invalīdiem, kuriem ir pārvietošanās grūtības	27,64	28,10	28,24
Kaitējuma atlīdzība Černobiļas AES avārijas seku likvidācijas dalībniekiem, kuram noteikta darbspēju zaudējuma pakāpe 10-12% apmērā un tās cēloņsakarība ar minētās avārijas seku likvidācijas darbu veikšanu	28,28	26,80	26,51
Speciālais pabalsts Latvijas neatkarības atgūšanas procesā bojā gājušo personu bērniem	54,81	48,46	53,75
Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu	25,64	22,67	22,70
Atlīdzība aizbildnim par pienākumu pildīšanu	41,05	38,31	38,39
Atlīdzība audžuģimenei	63,20	38,62	42,85

Bērna kopšanas pabalsta saņēmēju skaita samazinājumu noteica no 2003.gada 1.janvāra spēkā esošā likuma norma par bērna kopšanas pabalsta izmaksas perioda saīsināšanu (pabalsta izmaksa līdz 2 gadu veca bērna kopšanai; iepriekš- līdz 3 gadu veca bērna kopšanai).

Ģimenes valsts pabalsta apmērs pārskata periodā palielinājās par 1,56 Ls jeb 27,6%. Tas ir saistīts ar to, ka no 2003.gada 1.janvāra par pirmo bērnu visiem, neatkarīgi no bērna dzimšanas gada, piešķīra pabalstu 6,00 Ls apmērā.

Informācija par budžeta programmas “Darba tirgus administrēšana” 2003.gada rezultatīvo rādītāju izpildi ir sniegta 3.tabulā.

3.tabula

**Budžeta programmas “Darba tirgus administrēšana”
rezultatīvo rādītāju izpilde**

	2002.gads	2003.gads		
	faktiskā izpilde	plāns	faktiskā izpilde	Izpilde pret plānoto, %
<i>Apakšprogramma – 07.01.00 Nodarbinātības valsts dienesta uzturēšana</i>				
Apkalpoto darba meklētāju skaits vidēji mēnesī	178996	180 000	170 286	94,6
Darbā iekārtotie bezdarbnieki	29 437	38 000	35 449	93,3
Aktīvajos pasākumos nosūtīto bezdarbnieku skaits	51076	46 050	54 729	118,8
Piešķirts bezdarbnieku statuss	107895	100 000	108 461	108,5
Noņemts bezdarbnieku statuss	109799	104 000	107 691	103,5
<i>Apakšprogramma – 07.02.00 Darba aizsardzības un darba likumdošanas piemērošanas valsts kontrole un uzraudzība</i>				
Kopējais uzņēmumu apsekojumu skaits	10328	9200	11001	119,6
Konsultatīvo pasākumu skaits darba devējiem un darbiniekiem	707	150	662	441,3
Informācijas sagatavošana masu informācijas līdzekļiem	490	408	499	122,3
Uzņēmumos novērsto pārkāpumu skaits attiecībā pret novēršamajiem pārkāpumiem procentos visām reģionālajām Valsts darba inspekcijām	98,20%	96%	98%	-
<i>Apakšprogramma – 07.03.00 Pagaidu sabiedriskie darbi</i>				
Nodarbināto bezdarbnieku skaits vidēji mēnesī	3903	3 800	4 372	115,0
t.sk. pirmspensijas vecuma bezdarbnieki	840	550	581	105,6
Pagaidu sabiedriskos darbos (ieskaitot pasākumos noteiktām personu grupām) nosūtītie bezdarbnieki	-	15 000	17 833	118,9
t.sk. pirmspensijas vecuma	-	2 500	2 254	90,2

bezdarbnieki				
Apakšprogramma – 07.04.00 Bezdarbnieku darbības uzlabošana				
Iesaistīto bezdarbnieku skaits	-	650	820	126,2

Darbā iekārtoto bezdarbnieku skaits 2003.gadā nesasniedza plānoto apjomu. NVA uzskaitē esošo bezdarbnieku izglītības līmenis, kvalifikācija vai darba prasmes ne vienmēr atbilst darba devēju prasībām, jo darba devēji pieprasa augsti kvalificētus darbiniekus ar atbilstošu izglītību, darba pieredzi konkrētā profesijā un labām svešvalodu zināšanām. Ne vienmēr veidojas atgriezeniskā saikne starp bezdarbnieku un NVA. Bezdarbnieks, iekārtojoties darbā, par to nepaziņo NVA, un tas nedod iespēju viņu uzskatīt par personu, kas ir iekārtojies darbā.

Aktīvajos pasākumos nosūtīto bezdarbnieku skaits 2003.gadā salīdzinot ar 2002.gadu ir palielinājies par 3653 cilvēkiem jeb 7,2%, jo ir samazinājušās pakalpojumu izmaksas un paplašināts piedāvāto aktivitāšu loks (pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai un invalīdiem – bezdarbniekiem paredzētie pasākumi noteiktām personu grupām).

6. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI

Apzinoties, cik lielā mērā iedzīvotāju aizsardzība sociālā riska situācijā ir saistīta ar viņu zināšanām par savām tiesībām un pienākumiem un labklājības nozares jautājumu aktualitāti un nozīmīgumu, pārskata periodā Labklājības ministrija lielu uzmanību veltīja sabiedrības informēšanas pasākumiem. Tā kā viens no sociālās drošības sistēmas pamatprincipiem ir pakalpojumu atbilstība klienta vajadzībām, 2003.gadā turpinājās esošo pakalpojumu kvalitātes uzlabošana, paplašinot to mērķa grupas, apjomus un pieejamību, kā arī attīstījās jauni pakalpojumi, vērsti uz noteiktām mērķa grupām. 2003.gads Labklājības ministrijas darbībā iezīmējās ar vairāku pabalstu apmēru pārskatīšanu un paaugstināšanu, kā arī pastiprinātu politisko un sabiedrības interesi par labklājības nozares jautājumiem, īpaši- pensiju politikas un ģimenes atbalsta jomās.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā:

- Lai pašvaldībās un sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās iedzīvotāji saņemtu pakalpojumus no profesionāli izglītotiem **sociālā darba praktiķiem**, 2003.gadā **studijas** par valsts budžeta līdzekļiem uzsāka 107 sociālā darbā jau strādājošie praktiķi. Valsts pasūtījumu sociālo darbinieku sagatavošanai izpilda Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskola “Attīstība” un Liepājas pedagoģijas akadēmija.
- Lai paplašinātu iedzīvotājiem pieejamo visnepieciešamāko **tehnisko palīgīdzekļu** klāstu, tika aktualizēts un papildināts no valsts budžeta finansējamo tehnisko palīgīdzekļu saraksts.
- Lai radītu priekšnoteikumus **invaliditātes noteikšanas sistēmas uzlabošanai**, 2003.gadā 19.novembrī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.650

“Invaliditātes ekspertīzes kārtība Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijā”, kur ir noteikti:

- slimības un anatomiskie defekti, kuru gadījumā ārstu komisija var veikt atkārtotu invaliditātes ekspertīzi bez personas klātbūtnes;
- medicīniskās indikācijas invaliditātes noteikšanai bērniem līdz 16 gadu vecumam.

Grozījumi tika veikti arī likumā “Par invalīdu medicīnisko un sociālo aizsardzību”, lai pilnveidotu Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu komisiju pieņemto lēmumu apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtību, ja persona ir neapmierināta ar šiem lēmumiem. Vienlaicīgi likuma normas tika saskaņotas ar Administratīvā procesa likuma prasībām.

- Vienošanās Memoranda starp Labklājības ministriju un Dānijas Sociālo lietu ministriju sadarbībā ar Dānijas Iekšlietu ministriju par ārvalstu tehnisko palīdzību 2001. - 2003.gadam ietvaros tiek realizēts projekts “*No psihoaktīvajām vielām atkarīgo bērnu sociālās rehabilitācijas sistēmas izveide Latvijā*”, kas aizsākās 2003.gada 1.martā. Pārskata gadā projekta ietvaros tika īstenoti šādi pasākumi:
  - balstoties uz Dānijas pasniedzēju pieredzi un praksi, tika izstrādāti apmācību materiāli Latvijas lektoriem, kuri organizētajos semināros Latvijā apmācīja 50 sociālā darba organizatorus un praktiķus, sociālos pedagogus un psihologus, kā arī pašvaldību politiķus par rehabilitācijas darbu vērstu uz jauniešiem, kuri ir atkarīgi no psihoaktīvajām vielām;
  - tika uzsākts darbs pie ziņojuma “Kurš ko dara un SVID analīze”, metodiskā materiāla izstrādes.
- Kandavas novads no 1997.gada līdz 2002.gadam ar Labklājības ministrijas un Pasaules Bankas atbalstu realizēja pilotprojektu – pārveidoja sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmu, lai tā būtu orientēta uz klientu vajadzībām un piedāvātu tām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību. 2003.gadā Sociālās palīdzības fonds ir apkopojis Kandavas pieredzi un izdevis *metodisku materiālu “Sociālā dienesta darba administrēšana (Kandavas novada modelis)”*. Grāmatā sniegta informācija par sociālā dienesta darbu pirms pilotprojekta uzsākšanas, par pilotprojekta īstenošanas gaitu, dots sociālā dienesta administrēšanas modeļa apraksts pēc pilotprojekta noslēguma un apkopotī secinājumi.
- Eiropas Savienības Cilvēku ar invaliditāti gada ietvaros Labklājības ministrija sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību “Apeirons”, Invalīdu Lietu Nacionālo padomi, BAPP un Eiropas Komisijas delegāciju Latvijā 2003.gada 3.decembrī organizēja *Eiropas Cilvēku ar invaliditāti gada noslēguma konferenci “Jauni izaicinājumi - jaunas iespējas”* kopējās platformas izveidei, kurā piedalījās vairāk kā 400 dalībnieki no visas Latvijas. No 2003.gada augusta līdz decembrim Kopējās darbības platformu izstrādāja piecos dažādos Latvijas reģionos dažādas invalīdu NVO, kā kopīgu stratēģisku un vienojošu dokumentu starp invalīdu NVO, starp NVO un valsts pārvaldes iestādēm invalīdu dzīves kvalitātes uzlabošanai, interešu aizstāvībai balstoties uz ANO Paraugnoteikumiem un Eiropas Savienībā pieņemto Madrides deklarāciju.
- Labklājības ministrija sadarbībā ar Eiropas Padomi 2003.gada 21.novembrī organizēja semināru un prezentēja *Ziņojumu “Sociālo tiesību pieejamība Eiropā”*. Ziņojums ir balstīts uz nodarbinātības, sociālās aizsardzības un mājokļu

pieejamības pētījumu rezultātu analīzi, kā arī uz nozīmīgo darbu, ko Eiropas Padome paveikusi veselības un izglītības sfērā. Ziņojuma mērķauditorija ir valsts, pašvaldību un sabiedrisko organizāciju darbinieki, kā arī visi interesenti, kuri vēlas veicināt sociālo tiesību īstenošanu.

Valsts sociālās apdrošināšanas jomā:

- Turpinās 1995.gadā valstī uzsāktās, uz sociālās apdrošināšanas principiem balstītās pensiju sistēmas attīstīšana. Saskaņā ar likumu “Par valsts pensijām”, kas regulē pensiju sistēmas 1.līmeni, 2003.gadā piešķirtas 18,7 tūkst. valsts pensijas, no tām 11,3 tūkst.- vecuma pensijas, 5,3 tūkst.- invaliditātes pensijas, 1,9 tūkst. – apgādnieka zaudējuma pensijas. 2003.gadā izdevumi palielinājušies par 4,9%, t.i. 450,7 milj. Ls. Ja 2002.gadā budžeta izdevumi pārsniedza ieņēmumus par 2 milj. Ls, radot budžeta deficītu, tad 2003.gada beigās budžeta ieņēmumi pārsniedza izdevumus par 8,2 milj. Ls, kā rezultātā izveidojās naudas līdzekļu atlikums budžetā. Pensiju izdevumu īpatsvars IKP samazinājās no 9,3% 2001.gadā līdz 8,9% 2002.gadā, bet 2003.gadā – līdz 7,1%.
- Sociālajai apdrošināšanai pakļautie gada darba ienākumi, ņemot vērā tautsaimniecībā nodarbināto darba samaksas pieaugumu, tika paaugstināti no 17300 Ls 2002.gadā līdz 18400 Ls 2003.gadā. Pašnodarbināto sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs 2003.gadā bija 540 Ls gadā
- Piešķirtās *pensijas vidējais apmērs* uz 2003.gada 1.janvāri, salīdzinot ar pensijas vidējo apmēru uz 2002.gada 1.janvāri, ir palielinājies par 2,33 Ls. Tas izskaidrojams gan ar pensiju indeksācijas ietekmi, gan ar likuma “Par valsts pensijām” normas darbību (spēkā no 2002.gada 1.janvāra), kā rezultātā pensionāriem atkarībā no viņu apdrošināšanas stāža tika paaugstināts minimālais pensijas apmērs. Savukārt piešķirtās pensijas vidējais apmērs uz 2004.gada 1.janvāri, salīdzinot ar pensijas vidējo apmēru uz 2003.gada 1.janvāri, ir palielinājies par 3,32 latiem. Tas izskaidrojams ar to, ka 2003.gada oktobrī veiktās pensiju indeksācijas rezultātā pensijas vidējais apmērs palielinājies par 2,41 latiem jeb 3,7%, kā arī pensionāru kopskaitā palielinājās pensionāru skaita īpatsvars, kuriem bija lielāka apdrošināšanas iemaksu alga.

Darba jomā:

- 2003.gadā Labklājības ministrija ir pievērsusi īpašu uzmanību darba devēju, nodarbināto un visas sabiedrības informēšanai par darba aizsardzības jautājumiem. ES Phare Latvijas – Spānijas divpusējās sadarbības projekta „Atbalsts turpmākai likumdošanas saskaņošanai un institūciju stiprināšanai darba drošības un veselības jomā” ietvaros ir izdotas 24 vadlīnijas, 16 brošūras, 8 videofilmas, 7 rokasgrāmatas un citi informatīvi skaidrojoši materiāli par dažādiem ar darba aizsardzību saistītiem jautājumiem. Visi šie materiāli tika izplatīti ar Valsts darba inspekcijas, Latvijas Darba devēju konfederācijas un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības, kā arī pašas Labklājības ministrijas palīdzību. Tāpat materiāli elektroniskā formā ir pieejami Eiropas Darba drošības un veselības aģentūras nacionālā kontaktpunkta Latvijā interneta mājas lapā <http://www.osha.lv> Īpaši jāuzsver rokasgrāmatu sērija par darba aizsardzību, kas ir pirmie šāda veida apjomīgi izglītojoši materiāli latviešu valodā par darba

aizsardzības jautājumiem un sniedz zināšanas, kas nepieciešamas darba vides uzlabošanai, kā arī darba aizsardzības speciālistu apmācībai. Šajā sērijā iznākušas šādas grāmatas: „Darba drošība”, „Darba higiēna”, „Ergonomika darbā”, „Darba aizsardzības apmācības metodes”, „Psihosociālā darba vide, „Darba apstākļi un veselība darbā”, „Darba apstākļu novērtēšana mazajos un vidējos uzņēmumos”. Šīs rokasgrāmatas, kā arī videofilmas ir izdotas arī krievu valodā.

- 2003.gadā pirmo reizi tika rīkota tematiskā izstāde „Drošam darbam 2003”, kurā ar savu standu un lektoriem seminārā piedalījās arī Labklājības ministrija. Izstāde un tās ietvaros rīkotais seminārs bija lieliska iespēja pievērst sabiedrības uzmanību darba aizsardzības jautājumiem, kā arī sniegt interesentiem nepieciešamo informāciju par dažādiem darba aizsardzības jautājumiem.
- 2003.gada oktobrī Latvijā pirmoreiz Eiropas darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras Latvijas nacionālais kontaktpunkts organizēja Eiropas nedēļu darba drošībai un veselībai darbā „Bīstamās vielas – strādā uzmanīgi!”, kas vienlaicīgi notika visās ES dalībvalstīs un kandidātvalstīs. Tās mērķis bija veicināt to nodarbināto drošību un veselības aizsardzību, kas darbā saskaras ar bīstamām vielām. Eiropas nedēļas ietvaros tika izdoti dažādi informatīvie materiāli, organizēta konference un citi informatīvie pasākumi, kā arī norisinājās Labās prakses balvas konkurss darba aizsardzībā, kas tika veltīts darbam ar bīstamajām vielām. Šī konkursa rezultātā tika apkopoti labas prakses piemēri un apbalvots veiksmīgākais uzņēmums – publiskā A/S „Grindeks”, parādot gan darba devējiem, gan nodarbinātajiem iespējas, kā var efektīvi novērst bīstamo vielu radīto risku darba vietā, sakārtojot darba vidi atbilstoši darba aizsardzības prasībām.
- Starptautiskās programmas „Darba dzīve un Eiropas Savienības paplašināšanās” ietvaros 2003.gadā tika realizēts Latvijas – Zviedrijas sadarbības projekts „Darba drošības un veselības aizsardzības vadības sistēmas ieviešana Latvijā” ar mērķi veicināt darba vides iekšējās uzraudzības veikšanu mazajos un vidējos uzņēmumos. Projekta ietvaros tika izstrādāti un izdoti divi informatīvie materiāli par šo tēmu („Vadlīnijas darba vides riska novērtēšanai mazajos un vidējos uzņēmumos” un „Veic darba vides iekšējo uzraudzību!”), kā arī veikta informatīvā-kontroles kampaņa kokapstrādes un auto servisa uzņēmumos. Kampaņas rezultātus pozitīvi novērtēja gan iesaistīto uzņēmumu darba devēji, gan Valsts darba inspektori, tādēļ ir nolemts nākotnē līdzīgas kampaņas veikt arī citās nozarēs.
- Starptautiskās programmas „Darba dzīve un Eiropas Savienības paplašināšanās” ietvaros 2003.gadā tika realizēts Latvijas – Zviedrijas sadarbības projekts „Darba tirgus prognozēšanas attīstīšana”, kura ietvaros Zviedrijas darba tirgus ilgtermiņa prognozēšanas modelis tika pielāgots Latvijas situācijai, kā arī testēšanas nolūkos veiktas darba tirgus attīstības prognozes divos sektoros – veselības aprūpē un IT pakalpojumu sektorā. Projekta noslēguma ziņojumā Zviedrijas puses kolēģi ir objektīvi apkopējuši informāciju par situāciju Latvijā darba tirgus prognozēšanā, identificējuši vājās vietas, kā arī izteikuši priekšlikumus un indikatīvi norādījuši rīcības virzienus, kuros jāstrādā, lai situāciju uzlabotu.

7. SAGATAVOŠANĀS DARBAM AR STRUKTŪRFONDIEM

Līdz ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, Latvijai kā pilntiesīgai ES dalībvalstij 2004. – 2006.gadam būs pieejams četru ES struktūrfondu (Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda un Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta) finansiālais atbalsts 841,434 miljonu eiro apmērā (t.sk., 215,866 miljoni eiro Latvijas nacionālais līdzfinansējums). ES struktūrfondi ir instruments ES reģionālās izlīdzināšanas politikas īstenošanai un strukturālo instrumentu kopējais mērķis ir palīdzēt mazāk attīstītiem reģioniem pielāgoties tirgus apstākļiem, radot jaunas darba vietas un nodrošinot sabalansētu un ilgtspējīgu šo valstu un reģionu ekonomiskās un sociālās sistēmas attīstību.

ES Struktūrfondu atbalsts tiks piešķirts šādām Attīstības plānā 2004. – 2006.gadam (turpmāk – vienotais programmdokuments) noteiktām prioritātēm:

1. prioritāte - Līdzsvarotas attīstības veicināšana;
2. prioritāte - Uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšana;
3. prioritāte - Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana;
4. prioritāte - Lauksaimniecības un lauku attīstības veicināšana;
5. prioritāte - Ilgspējīgas zivsaimniecības attīstības veicināšana.

Labklājības ministrija, sākot jau no 2002.gada, ir aktīvi iesaistījusies ES struktūrfondu (turpmāk – struktūrfondi) vadības sistēmas izveidē, kuras sagatavošanas galvenās pieejas, mehānismus un institucionālo ietvaru noteica Ministru kabineta 2002.gada 19.martā apstiprinātās „Pamatnostādnes par ES strukturālo instrumentu vadības, uzraudzības, novērtēšanas un kontroles sistēmu”.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 27.marta rīkojumu Nr. 101 „Par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fondu atbildīgajām institūcijām”, Labklājības ministrija tika noteikta par struktūrfondu vadošās institūcijas galveno partneri darbam ar Eiropas Sociālo fondu (turpmāk – ESF). Tādējādi sākotnēji Labklājības ministrijas kompetencē bija vienotā programmdokumenta prioritātes „Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana” izstrāde un ESF ieviešanas sagatavošanās aktivitāšu koordinācija starp Labklājības ministriju, Ekonomikas ministriju un Izglītības un zinātnes ministriju.

Lai Latvija, atbilstoši panāktajai vienošanās ar Eiropas Komisiju, sākot ar 2004.gada 1.janvāri uzsāktu struktūrfondu finansējuma apguvi, Ministru kabinets 2003.gada 2.septembrī pieņēma noteikumus Nr.500 „Noteikumi par Eiropas Savienības struktūrfondu vadības, uzraudzības, kontroles un novērtēšanas institucionālo sistēmu” un 2003.gada 10.septembrī rīkojumu Nr.573 „Par uzdevumiem Eiropas Savienības struktūrfondu vadības, uzraudzības, kontroles un novērtēšanas sistēmas ieviešanai”. Minētie normatīvie akti nostiprināja struktūrfondu vadības institucionālo ietvaru (atceļot atsevišķām nozaru ministrijām, tajā skaitā arī Labklājības ministrijai, piešķirto struktūrfondu partnerinstitūciju statusu) un noteica katras institūcijas kompetencē esošos uzdevumus. Savukārt, struktūrfondu finanšu vadības sistēma tika noteikta ar Ministru kabineta 2003.gada 16.decembra noteikumiem Nr.727 „Kārtība, kādā valsts budžetā plāno līdzekļus Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansēto projektu īstenošanai un veic maksājumus”.

Lai nodrošinātu savlaicīgu un kvalitatīvu Labklājības ministrijas kompetencē esošo uzdevumu veikšanu, 2003.gadā tika izdoti vairāki ministrijas iekšējie normatīvie akti:

- Labklājības ministrijas 2003.gada 10.oktobra normatīvais akts Nr. 7/NOR „Labklājības ministrijas kompetencē esošo Attīstības plāna 2004. – 2006.gadam prioritāšu „Līdzsvarotas attīstības veicināšana” un „Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana” ietvaros īstenojamo projektu pieteikumu iesniegšanas, atlases, izvērtēšanas un apstiprināšanas kārtība”;
- Labklājības ministrijas 2003.gada 13.oktobra normatīvais akts Nr. 8/NOR „Pasākumu plāns atbalsta sniegšanai projektu sagatavošanā Eiropas Sociālā fonda palīdzības saņemšanas pretendentiem Attīstības plāna 2004. – 2006.gadam prioritātes „Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana” ietvaros”;
- Labklājības ministrijas 2003.gada 10.novembra normatīvais akts Nr. 10/NOR „Informācijas un publicitātes pasākumi Attīstības plāna 2004. – 2006.gadam prioritātes „Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana” un Kopienas iniciatīvas *EQUAL* ieviešanai, un to organizēšanas un īstenošanas kārtība”.

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem, 2003.gada laikā tika veikti virkne sagatavošanās pasākumu struktūrfondu apguvei:

- izstrādāti struktūrfondu ieviešanas pamatdokumenti – vienotais programmdokuments (apstiprināts 2003.gada 18.decembrī) un programmas papildinājums (apstiprināts 2004.gada 4.aprīlī);
- uzsākts darbs pie struktūrfondu ieviešanas dokumentu – nacionālo programmu, grantu shēmu un atklāto projektu konkursu vadlīniju, līgumu paraugformātu un projektu pieteikumu veidlapu sagatavošanas;
- uzsākta struktūrfondu finansēto projektu ieviešanas uzraudzības sistēmas (vadības informācijas sistēmas, VIS) izveide;
- īstenoti informācijas un publicitātes pasākumi par plānoto struktūrfondu ieguldījumu, t.sk.:
  - organizēti informatīvie semināri nacionālā un reģionālā līmenī, kuros kopumā ir piedalījušies vairāk kā 1 500 dalībnieku;
  - izdoti divi bukleti par ESF un Kopienas iniciatīvas *EQUAL* plānoto atbalstu Latvijā;
  - izveidota mājas lapa www.esf.latvija.lv.

Atbilstoši Vienotajam programmdokumentam un programmas papildinājumam, struktūrfondi finansēs trīs projektu veidus:

- nacionālās programmas, par kuru izstrādi un ieviešanas pārraudzību ir atbildīgas nozaru ministrijas;
- grantu shēmas, kuras administrē Ministru kabineta apstiprināti grantu shēmu apsaimniekotāji (Labklājības ministrijas pārziņā esošās grantu shēmas administrēs Sabiedrības integrācijas fonds un Sociālās palīdzības fonds);
- atklāta konkursa projektus, kuru izsludināšanu un ieviešanu organizē otrā līmeņa starpniek institūcija (Labklājības ministrijas pārziņā esošos atklātos projektu konkursus organizēs Nodarbinātības valsts aģentūra).

Saskaņā ar vienoto programmdokumentu, labklājības nozarē 2004. – 2006.gadā ir plānots struktūrfondu ieguldījums šādu prioritāšu un pasākumu īstenošanai:

- 1.prioritātes „Līdzsvarotas attīstības veicināšana” 1.4.pasākuma „Izglītības, veselības un sociālās infrastruktūras attīstība” ietvaros:
  - Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas infrastruktūras uzlabošanai (nacionālā programma (1.4.6.1. apakšaktivitāte) ar plānoto finansējumu 4 080 135 latu apmērā un grantu shēma (1.4.6.2. apakšaktivitāte) ar plānoto finansējumu 1 880 884 latu apmērā);
  - Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) nodrošināšanai sociālās palīdzības sistēmas administratīvajās institūcijās (nacionālā programma (1.4.7.aktivitāte) ar plānoto finansējumu 160 000 latu apmērā);
  - Pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai darba tirgus institūcijās (nacionālā programma (1.4.8. aktivitāte) ar plānoto finansējumu 2 710 300 latu apmērā).
- 3.prioritātes „Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana” 3.1.pasākuma „Nodarbinātības veicināšana” ietvaros:
  - Aktīvo nodarbinātības pasākumu attīstībai bezdarbniekiem (nacionālā programma (3.1.2.1.; 3.1.2.3.; 3.3.1.2.apakšaktivitātes) ar plānoto finansējumu 23 162 409⁶ latu apmērā un atklātais projektu konkurss (3.1.2.2. apakšaktivitāte) ar plānoto finansējumu 6 986 635 latu apmērā);
  - Atbalstam administratīvo spēju stiprināšanai darba tirgus un dzimumu līdztiesības politikas ieviešanas institūcijās, kā arī citās pieteicēju institūcijās (nacionālā programma (3.1.4.aktivitāte) ar plānoto finansējumu 7 245 399 latu apmērā);
  - Darba tirgus pētījumu veikšanai (nacionālā programma (3.1.5.1.apakšaktivitāte) ar plānoto finansējumu 2 980 965 latu apmērā, atklātais projektu konkurss (3.1.5.2. apakšaktivitāte) ar plānoto finansējumu 978 129 latu apmērā un grantu shēma (3.1.5.3. apakšaktivitāte) ar plānoto finansējumu 698 663 latu apmērā).
- 3.prioritātes „Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana” 3.3.pasākuma „Sociālās atstumtības mazināšana” ietvaros:
  - Apmācību nodrošināšanai, ieskaitot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) atbalstu invalīdiem un motivācijas programmām līdzdalībai apmācībās (nacionālā programma¹ (3.3.1.2.apakšaktivitāte) un grantu shēma (3.3.1.1.apakšaktivitāte) ar plānoto finansējumu 1 715 066 latu apmērā);
  - Subsidēto darba vietu nodrošināšanai (atklātais projektu konkurss (3.3.2.aktivitāte) ar plānoto finansējumu 3 215 748 latu apmērā);
  - Uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības attīstībai, ieskaitot IKT atbalstu invalīdiem (grantu shēma (3.3.3.aktivitāte) ar plānoto finansējumu 1 071 917 latu apmērā);

---

⁶ Nacionālā programma „Atbalsts aktīvo nodarbinātības pasākumu ieviešanai” aptver trīs vienotā programmdokumenta apakšaktivitātes: 3.1.2.1. „Apmācību un tālākizglītības projektu nodrošināšana bezdarbniekiem”, plānotais finansējums 8 151 074 Ls; 3.1.2.3. „Bezdarbnieku un darba meklētāju konkurētspējas paaugstināšana”, plānotais finansējums 8 151 074 Ls; un 3.3.1.2. „Apmācību un tālākizglītības projektu nodrošināšana sociālās atstumtības riska grupām, iekļaujot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju atbalstu invalīdiem”, plānotais finansējums 6 860 261 Ls.

- Sociālā darba speciālistu apmācībai (grantu shēma (3.3.4.aktivitāte) ar plānoto finansējumu 1 071 917 latu apmērā);
- Sociālās rehabilitācijas programmu piedāvājuma palielināšanai, ieskaitot IKT atbalstu invalīdiem (divas grantu shēmas (3.3.5.1. un 3.3.5.2.apakšaktivitātes) ar plānoto finansējumu attiecīgi 3 858 898 latu un 2 572 599 latu apmērā).

Līdz ar iestāšanos Eiropas Savienībā, papildus struktūrfondu atbalstam, Latvijai būs pieejams arī ESF finansētās Kopienas iniciatīvas *EQUAL* (turpmāk – *EQUAL*) finansējums 10,7 miljonu eiro apmērā (t.sk., 2,7 miljoni eiro Latvijas nacionālais līdzfinansējums).

EQUAL ir starptautiska sadarbības programma, kuras mērķis ir cīnīties pret visa veida diskrimināciju un nevienlīdzību darba tirgū un atbalstīt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju iekļaušanos darba dzīvē. Atšķirībā no struktūrfondiem, *EQUAL* atbalsta jaunu risinājumu meklējumus, lai piedāvātu uzlabojumus esošajā likumdošanā nodarbinātības un sociālās iekļautības jomās. Tas nozīmē, ka netiks sniegts tūlītējs atbalsts bezdarbniekiem vai sociāli atstumtajām grupām, bet gan uz pētījumu, pilotprojektu un citu valstu pieredzes bāzes tiks sagatavoti priekšlikumi izmaiņām nacionālajā politikā.

EQUAL programmas ietvaros tiks atbalstīti projekti, kuru mērķi būs atbilstoši kādai no zemāk minētajām tēmām:

- Darba tirgus pieejamības un darba spēju veicināšana sociāli atstumtajām grupām (orientācija uz šādām politikas tēmām: atbalsts invalīdiem, jauniešiem, ilgstošiem bezdarbniekiem, no ieslodzījuma vietām atbrīvotām personām, vecākiem, kuri atgriežas darba tirgū pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma u.c.);
- Vienādas iespējas sievietēm un vīriešiem (ģimenes un darba dzīves apvienošana, attīstot elastīgākas darba organizācijas formas un atbalsta pakalpojumus; dzimumu atšķirību un profesiju segregācijas mazināšana darba tirgū);
- Atbalsts patvēruma meklētāju sociālajai un profesionālajai integrācijai.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 29.oktobra rīkojumu Nr.676 „Par uzdevumiem Eiropas Kopienas iniciatīvu *EQUAL* un INTERREG vadības, uzraudzības, kontroles un novērtēšanas sistēmas ieviešanai”, par *EQUAL* ieviešanas vadošo iestādi Latvijā tika noteikta Labklājības ministrija, definējot arī virkni veicamo uzdevumu. Lai sagatavotos *EQUAL* atbalsta apguvei, 2003.gada laikā Labklājības ministrija ir veikusi virkni sagatavošanās pasākumu:

- ar Labklājības ministrijas 2003.gada 14.novembra rīkojumu Nr.145 „Par darba grupu sagatavošanās darbam ar Eiropas Sociālo fondu un Kopienas iniciatīvu *EQUAL*” izveidota starpinstitūciju darba grupa, kas veica *EQUAL* pagaidu uzraudzības komitejas funkcijas līdz 2004.gada 30.aprīlim, kad labklājības ministre apstiprināja Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* uzraudzības komitejas personālsastāvu;

- Labklājības ministrija, konsultējoties ar nozaru ministrijām, reģionālajiem un sociāli ekonomiskajiem partneriem, kā arī nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, izstrādāja un 2003.gada 4.novembrī Eiropas Komisijai (turpmāk- EK) iesniedza Kopienas iniciatīvas *EQUAL* programmas projektu atbalsta saņemšanai Latvijā 2004.-2006.gadā (turpmāk- *EQUAL* programmas projekts). 2003.gada 27.novembrī EK oficiāli informēja Latvijas institūcijas par savu pozīciju attiecībā uz programmas projektu, atzīstot programmas projektu un tam pievienoto programmas sākotnējās (ex- ante) novērtēšanas ziņojumu par labu pamatu tālākām sarunām. Lai atbildētu uz EK pozīciju un definētu nostāju tālākajām sarunām, Latvijas valdība 2003.gada 16.decembrī atbalstīja Labklājības ministrijas sagatavoto pozīciju sarunām ar EK par *EQUAL* programmu Latvijai 2004.-2006.gadam. EK apstiprināja *EQUAL* programmu Latvijai 2004.gada 14.aprīlī;
- uzsākts darbs pie *EQUAL* programmas papildinājuma izstrādes, projektu iesniedzot Eiropas Komisijai informācijai 2003.gada 3.novembrī (apstiprināts *EQUAL* uzraudzības komitejas 2004.gada 10.maija sēdē).

8. LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS ADMINISTRĒŠANAS UZLABOŠANA

8.1. PASĀKUMI, KAS VEIKTI VADĪBAS AUDITA UN IEKŠĒJĀS KONTROLES IETEIKUMU REALIZĀCIJAI

2003.gadā Labklājības ministrijas Iekšējā audita nodaļa (IAN) veica auditus:

- saskaņā ar apstiprināto audita stratēģisko plānu 2003.-2006. gadam;
- atbilstoši ministrijas un tās padotības institūciju iekšējā audita gada plānam.

Atbilstoši iekšējā audita stratēģiskajam plānam 2003.gadā prioritāri auditētas personāla vadības, finanšu vadības, uzskaites un kontroles sistēmas, iepirkumu organizācijas sistēmas padotības iestādēs. Atsevišķos gadījumos konstatēta nepieciešamība pilnveidot iekšējās kontroles pasākumus. Kopumā iekšējās kontroles sistēma auditētajās padotības institūcijās ir izveidota un darbojas labi. Divu sistēmu auditēti ministrijā ļauj novērtēt iekšējo kontroli kā labu iepirkumu jomā un kā nepietiekamu fizisko personu datu aizsardzības nodrošināšanā.

2003.gadā auditos kopā doti 19 ieteikumi. No tiem 4 novērtēti kā augstas prioritātes ieteikumi, pārējie – vidējas prioritātes. Zemas prioritātes ieteikumu nav, jo visbiežāk šādi ieteikumi ir ātri un viegli īstenojami un tiek ieviesti jau audita laikā. Audita ieteikumu analīze liecina, ka pārsvarā auditoru ieteikumi attiecināmi uz dažādu uzlabojumu nepieciešamību – plānu un kārtību izstrādi, kontroles procedūru uzlabošanu, neatbilstību novēršanu.

Ņemot vērā audita ieteikumus, 2003. gadā veiktie būtiskākie pasākumi ir šādi:

- ir izstrādāta pastāvīga ministrijas darba plāna izstrādes kārtība, paredzot tajā arī plāna saskaņošanas, aktualizācijas un atskaitīšanās procedūru;
- ir uzlabota ministrijas rīkojumu izpildes kontrole – tiek kontrolēta rīkojumu kvalitāte, nepieļaujot tādu rīkojumu parakstīšanu, kuros par uzdevumu izpildi nav noteikti atbildīgie un termiņi;

- tiek uzlabota ministrijas ģimeņu apsardzes organizācija – ir apzinātas vājās vietas ministrijas apsardzes organizācijā, ieviesta elektroniskā caurlaižu sistēma, tiek izstrādāta video novērošanas sistēma;
- ir uzsākta ministrijas nekustamo īpašumu sakārtošana – sagatavots pārskats par LM bilancē esošajiem nekustamajiem īpašumiem un prioritāro objektu saraksts reģistrācijai Zemesgrāmatā;
- ir izstrādāts plāns ministrijas padotībā esošo sociālo iestāžu apsaimniekojamo nekustamo īpašumu reģistrācijai Zemesgrāmatā, nosakot reģistrācijas posmus, secību, termiņus, atbildīgos.

8.2. PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS PAAUGSTINĀŠANA

Būtiskas personāla pārmaiņas pārskata gadā bija saistītas ar Labklājības ministrijas reorganizāciju un Veselības ministrijas un Īpašu uzdevumu ministra bērnu un ģimenes lietās sekretariāta izveidošanu. 2003.gadā Labklājības ministrijas reorganizācijas rezultātā 67 ierēdņi/darbinieki tika pārcelti uz Veselības ministriju, 3 ierēdņi uz Īpašu uzdevumu ministra bērnu un ģimenes lietās sekretariātu.

Darbu/valsts civildienestu Labklājības ministrijā pēc tās reorganizācijas atstājuši 13 darbinieki/ierēdņi, bet pieņemti 21 darbinieks/ierēdnis. Galvenie faktori, kas mudinājuši atstāt darbu/valsts civildienestu, ir zema atalgojuma un profesionālās izaugsmes iespēju trūkums. Valsts pārvaldē nodarbināto zema atalgojuma salīdzinoši ar privātā sektorā nodarbināto dābā samaksu un arvien pieaugošas kvalifikācijas un izglītības prasības amata pienākumu pildīšanai rada problēmas kvalificētu speciālistu piesaistei darbam ministrijā. Šī problēma ir aktuāla visām ministrijām un valsts pārvaldes institūcijām. Tajā pat laikā aktīvi ir notikusi ministrijā nodarbināto iekšējā kustība, kas veicināja profesionālās izaugsmes iespējas horizontālā līmenī.

Ministrijas personāla apmācību vajadzības tiek noteiktas individuāli, ņemot vērā darbinieka esošo izglītību, apgūtās zināšanas, darba veikšanai nepieciešamās zināšanas, atbilstoši veicamajiem darba/amata pienākumiem. Labklājības ministrijas ierēdņu kvalifikācijas celšanas nolūkos ir apmeklējuši Valsts administrācijas skolas rīkotos mācību kursus. 2003.gadā visapmeklētākie kursi bija:

- ES pamatnostādnes;
- Politikas ietekmes novērtēšana;
- Tiesību aktu anotāciju izstrāde;
- ES reģionālā politika un pirmsstrukturālie instrumenti;
- Normatīvo aktu izstrāde.

Interesi par šiem apmācību kursiem ir noteikusi ministrijā strādājošo darba pienākumu paplašināšanās līdz ar ESF vadības funkcijas nodošanu Labklājības ministrijai un politikas pārraudzības un novērtēšanas sistēmas pakāpenisku attīstību valsts pārvaldes darbā.

Zināšanu papildināšanai un pieredzes pilnveidošanai ir izmantotas arī kvalifikācijas celšanas iespējas ārvalstīs, piedaloties pieredzes apmaiņas braucienos, semināros, mācību vizītēs, konferencēs, piemēram:

- par ES strukturālajiem fondiem, to vadību un ieviešanu;
- par ES paplašināšanās procesa ietekmi uz turpmāko sociālās politikas un tās jomu attīstību, ES stratēģijām dažādās sociālās politikas jomās;

- par brīvu darbaspēka kustību, darba tirgus attīstību un nodarbinātības veicināšanu ES kontekstā;
- par migrācijas un imigrācijas politikas veidošanu;
- par pensiju sistēmas attīstību un politikas pilnveidošanu;
- par invaliditātes un darbanespējas noteikšanas jautājumiem;
- par diskriminācijas mazināšanas politiku un tās principiem, to ievērošanu un integrēšanu politikas jomās;
- semināri par ES direktīvām, regulām, to ieviešanu u.c.

2003.gada ministrijā notika ikgadējā ierēdņu darbības novērtēšana, kuras rezultāti tiek izmantoti, veicot strukturālas pārmaiņas un uzlabojumus ikdienas darba kvalitātē, papildinot amatu aprakstus, nosakot apmācību vajadzības, plānojot karjeras izaugsmi. Lielākā daļa ierēdņu novērtēti ar "B", t.i. darba izpilde atsevišķās jomās pārsniedz prasības attiecīgajā nozarē, bet pārējās jomās noris saskaņā ar tām.

8.3. IT ATTĪSTĪBA

Informācijas sistēmu (turpmāk - IS) ieviešana un attīstība ministrijā notiek saskaņā ar labklājības nozares IT attīstības koncepciju. Informatizācijas politika paredz, ka:

- informatizācijas projektu pārvalda un koordinē viena organizatoriska struktūra – LM Informācijas tehnoloģiju padome;
- informatizāciju veic etapos, ievērojot prioritātes kopējās IT stratēģijas kontekstā, veicot vismaz reizi gadā neatkarīgas ekspertīzes, izvērtējot papildus nepieciešamā finansējuma piešķiršanas pamatotību;
- informatizācijā maksimāli izmanto un iesaista esošo nozares organizāciju infrastruktūras moderno daļu un personālu, kuram ir atbilstoša kvalifikācija;
- noteikta tipa aparatūras un programmatūras iegādi veic konkursa kārtībā, izvēloties stratēģisko partneri, kurš spēj nodrošināt nepieciešamās produkta kvalitātes un atbalsta prasības.

Lai nodrošinātu efektīvu IS ieviešanu, kā investīciju politikas attīstības virzieni IT jomā ministrijā ir noteikti:

- 1) IT tīkla iespēju pilnīgas izmantošanas nodrošināšana: institūcijas ietvaros, ar citām nozares institūcijām, pēc iespējas detalizētākas informācijas izvietojumu Internetā, kā arī izmantojot citus reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmeņa pakalpojumus (piem., Normatīvo dokumentu bibliotēka, mājas lapas);
- 2) atbilstošas darbinieku apmācības un attīstības nodrošināšana;
- 3) nozares IS atbilstošu IT un programmatūru attīstības nodrošināšana un tīkla pilnveidošana, lietotāju prasību precizēšana, nepieciešamās aparatūras un tehniskā aprīkojuma modernizācija, iegāde un uzstādīšana, vadības informācijas sistēmas, datu bāzu izveide un ieviešana:
  - informācijas tehnoloģiju modernizācija un informatīvās sistēmas attīstība, piesaistot šai jomā identificēto problēmu risināšanā Eiropas Savienības strukturālo fondu līdzekļus;
  - informācijas pieejamības (pēc informācijas sistēmas lietotāja pieprasījuma noteiktā laikposmā viņš var piekļūt informācijai),

integritātes (pilnīgas un neizmainītas informācijas saglabāšana) un konfidencialitātes (informāciju saņem tikai tam pilnvarotās personas) nodrošināšana informācijas sistēmā.

Ņemot vērā, ka ministrijas darbiniekiem ikdienas darbā ir jāizmanto ne tikai labklājības, bet arī citu nozaru izstrādātie normatīvie akti, ir nodrošināta iespēja saņemt informāciju no datu bāzes "Normatīvo aktu Informācijas Sistēma"(NAIS), laikraksta "Latvijas Vēstnesis" elektroniskās datu bāzes. Tas nodrošina darbiniekiem operatīvu piekļuvi LR likumiem, Ministru kabineta noteikumiem un citiem normatīvajiem aktiem.

Labklājības ministrijā visiem sākot no 2002.gada aprītē esošiem dokumentiem ir elektroniskais ieraksts datu bāzē, visi iekšējie normatīvie dokumenti sasaistīti ar elektronisko dokumentu publicēšanas vietu „LM Normatīvo aktu sistēmu”, kas interesentiem pieejama lietošanai Internetā no ministrijas mājas lapas <http://www.lm.gov.lv>

PHARE projekta „Divpusējā sociālā dialoga veicināšana” ietvaros ir izveidota mājas lapa <http://www.socialaisdialogs.lv>. Par datu bāzes tālāko attīstību atbild galvenie sociālie partneri sociālā dialoga ietvaros Latvijā – Latvijas Darba devēju konfederācija un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība. Izveidotā mājas lapa iecerēta kā informācijas avots par sociālo dialogu Latvijā. Labklājības ministrija ar Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sekretariāta starpniecību sākotnējā posmā sekos divpusējā sociālā dialoga attīstībai, kā arī sākuma posmā rūpēsies par mājas lapas un datu bāzes pieejamību internetā. LDDK un LBAS rūpēsies par datu bāzes un mājas lapas attīstību un sadarbosies atbilstoši ar darba devējiem un arodbiedrībām.

Labklājības ministrijas IT attīstības koncepcijā īpašs akcents tiek likts uz IS sakārtošanu un attīstību atbilstoši nozares institūciju attīstības plāniem un optimālu informācijas apmaiņas un sadarbības mehānismu izveidi gan nozares, gan starpnozaru institūciju līmenī. Šo institūciju kapacitātes stiprināšana un attīstība ir būtisks priekšnosacījums, lai varētu efektīvi veikt labklājības nozares reformas.

8.4. SABIEDRĪBAS VIEDOKĻA APSKATS

Politikas izstrādes un īstenošanas procesā liela nozīme ir sabiedrības atbalstam un izpratnei par notiekošajiem procesiem, tādēļ ļoti svarīga ir sabiedrības informēšana. Labklājības ministrijas darbība aptver jomas, kas tiešā veidā skar katru iedzīvotāju, tādēļ sadarbības veidošana ar sabiedrību, valsts un nevalstisko organizāciju sektoru, interešu un profesionālajām grupām ir īpaši nozīmīga.

Līdzīgi kā politikas nozarēs arī sabiedrības informēšanas darba kārtību 2003.gadā lielā mērā noteica Latvijas gaidāmā pievienošanās Eiropas Savienībai. Tādēļ viens no galvenajiem akcentiem tika likts uz gaidāmajām pārmaiņām, kas skars iedzīvotājus, Latvijai kļūstot par oficiālu ES dalībvalsti. Vislielākā sabiedrības ieinteresētība bija par brīvo darbaspēka kustību, sociālajām garantijām (pabalstiem, pensijām) ES, pabalstu eksportu, sociālo pakalpojumu attīstību un citiem jautājumiem.

Lai nodrošinātu pilnvērtīgu sabiedrības informētību, pirmsiestāšanās periodā LM Sabiedrisko attiecību nodaļa, izmantojot dažādus komunikācijas kanālus, 2003.gadā plānveidīgi un regulāri veica ministrijas veidotās politikas skaidrošanu, īpaši uzsverot sagaidāmās izmaiņas un ES piedāvātās iespējas sociālās situācijas uzlabošanai un tālākai attīstībai. Masu medijiem izsūtītās informācijas analīze liecina, ka par aktualitātēm ES

jautājumos izsūtīti aptuveni 30% no kopējās informācijas. Tāpat jāatzīmē, ka aktīvi informēšanas pasākumos, sniedzot skaidrojošus komentārus par LM kompetences jomām un diskutējot ar iedzīvotājiem par gaidāmajām pārmaiņām, iesaistījās gan LM amatpersonas, gan labklājības ministre. Savu reģionālo darba vizīšu ietvaros ministre popularizēja ES piedāvātās atbalsta iespējas arī kolēģiem pašvaldībās, sociālajiem darbiniekiem un LM padotības iestāžu filiāļu darbiniekiem.

Lai veicinātu informācijas par sociālo jautājumu attīstību Eiropā pieejamību visā Latvijas teritorijā, LM speciālisti piedalījās „Lauku Avīzes” un pirmsreferenduma informēšanas vadības grupas „Latvija Eiropā” rīkotajās diskusijās. Tā kā LM ir arī 1.līmeņa starpniekinstitūcija Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļu apguvē un galvenā institūcija *Eiropas Kopienas iniciatīvas Equal* realizēšanu Latvijā, ministrijas speciālisti piedalījās arī semināros visā Latvijā, lai skaidrotu struktūrfondu būtību un piedāvātajās iespējas nodarbinātības veicināšanai un sociālās atstumtības mazināšanai.

Visaktīvāk par ES iespējamo ietekmi uz iedzīvotāju dzīvi un sagaidāmajām pārmaiņām tika diskutēts vairākus mēnešus pirms referenduma par Latvijas pievienošanos ES. Piemēram, septembrī kampaņas Latvija Eiropā ietvaros tika prezentēts vērienīgs LM speciālistu sagatavots *Pārskats par izmaiņām nodarbinātībā un sociālajā drošībā pēc Latvijas pievienošanās ES*. Pārskata mērķis bija vienkārši un saprotami skaidrot ES piedāvātās iespējas dažādām mērķa auditorijām, tādēļ tika izmantots izdomātas ģimenes modelis, ar kura palīdzību cilvēkiem parādīja dažādām iedzīvotāju grupām aktuālas nākotnes iespējas - jaunas darba vietas, sociālo pakalpojumu attīstība, kvalifikācijas uzlabošana, darbs ārvalstīs un citas iespējas. Aktuālā informācija tika nosūtīta izmantošanai darbā arī citiem partneriem, piemēram, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai, Latvijas Darba devēju konfederācijai, Latvijas Pašvaldību savienībai un Nevalstisko Organizāciju centram.

Īsi pirms Latvijas pievienošanās ES tika organizēta arī īpaša mediju pārstāvju tikšanās ar labklājības ministri un ministrijas speciālistiem, lai skaidrotu viņiem gaidāmās izmaiņas labklājības sektorā pēc 2004.gada 1.janvāra. Preses konferences tika organizētas arī par ESF un *Equal* jautājumiem.

Lai nodrošinātu pēc iespējas plašākas sabiedrības iespējas saņemt informāciju, tā ir pieejama arī LM interneta mājas lapā www.lm.gov.lv, kas sadarbībā ar nozaru departamentiem pastāvīgi tiek aktualizēta un pilnveidota.

Jau piekto gadu notika akcija **“Labdarības atbalsta akcija “Labā Zvaigzne”**”, ko LM organizēja sadarbībā ar Nevalstisko organizāciju centru, Latvijas Pašvaldību savienību un kristīgajām konfesijām. Akcijas mērķis ir veicināt sapratnes un iecietības veidošanos sabiedrībā, kā arī iedibināt savstarpējās pateicības ētiku Latvijā. Labdarības atbalsta akcijas “Labā Zvaigzne” laikā tika apzināti vairāk nekā tūkstotis labdari no visiem Latvijas rajoniem, kā arī no ārvalstīm. Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem labdari tika godināti piecos reģionos, bet 6.janvārī – Zvaigznes dienā notika Pateicības Ekumēniskais Dievkalpojums Sv.Jāņa baznīcā un svinīgais noslēguma pasākums Melngalvja namā.

9. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

9.1. VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS

Labklājības ministrijas konsolidētais budžets ir kopējais valsts budžeta līdzekļu daudzums, kas iekļauj sevī valsts pamatbudžetu un speciālo budžetu, no kuriem atskaitīti savstarpējie norēķini (transferti) starp budžetiem. Racionāls valsts budžeta līdzekļu izlietojums ir viens no galvenajiem nosacījumiem efektīvas un mērķtiecīgas nozares politikas īstenošanai un sasniegtie rezultāti nozarē lielā mērā ir atkarīgi no piešķirtā valsts budžeta finansējuma apmēra.

Līdz ar Labklājības ministrijas reorganizāciju un Veselības ministrijas izveidi tika veiktas strukturālas izmaiņas Labklājības ministrijas 2003.gada budžetā. Ar 2003.gada 1.februāri veselības nozares budžetā tika iekļautas šādas budžeta programmas:

- 02.00.00 Izglītība;
- 03.00.00 Veselības aprūpe;
- 06.00.00 Kultūra;
- 09.00.00 Valsts uzraudzības organizācija un kontrole;
- 10.00.00 Vides veselība.

2003.gada janvārī veselības nozares finansēšana vēl tika nodrošināta labklājības nozares budžeta ietvaros. Labklājības ministrijai piešķirtā valsts budžeta struktūra un līdzekļu izlietojums pa nozarēm atspoguļots 4.tabulā.

Labklājības ministrijas valsts budžeta struktūra⁷

	Ieņēmumi (Ls)	Izdevumi (Ls)
Sociālā apdrošināšana	578 934 184	560 589 039
Veselības aprūpe (konsolidētais budžets)	14 431 291	14 431 291
Sociālā palīdzība	17 558 322	17 555 557
Valsts sociālie pabalsti	71 077 323	71 076 949
Vides veselība	60 707	60 707
Darba tirgus administrēšana	6 471 103	6 471 196
Izglītība	619 368	619 368
Kultūra	31 799	31 799
Uzraudzība un kontrole	68 939	68 939
Nozares vadība	1 585 946	1 585 874
Starptautiskie maksājumi	160 889	160 889
Labklājības sistēmas reforma	600 000	600 000
Kopā:	691 599 871	673 251 608

9.1.1. Valsts pamatbudžets

2003.gadā Labklājības ministrijas valsts pamatbudžeta **ieņēmumi** tika **plānoti 121 milj. Ls** apmērā, faktiski **izpildīti 120,2 milj. Ls** apmērā. Ieņēmumu plāns tika izpildīts par 99,3%. Ieņēmumu neizpildi var skaidrot ar to, ka ieņēmumi no iestāžu maksas pakalpojumiem un ārvalstu finanšu palīdzība netika saņemti plānotajā apjomā.

2003.gadā Labklājības ministrijas valsts pamatbudžeta **izdevumi** tika **plānoti 121 milj. Ls** apmērā, faktiski **izpildīti 120,2 milj. Ls** apmērā. Izdevumu plāns tika izpildīts par 99,3%. 2003.gada plānotajā izdevumu struktūrā atalgojumiem ir atvēlēti 7,1%.

Izdevumu un ieņēmumu izmaiņas budžetā saistītas ar:

- 1) minimālās darba algas apmēra paaugstināšanu no 60 uz 70 Ls mēnesī - atbilstoši 2002.gada 27.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.580 "Noteikumi par minimālo darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" pārskata gadā Labklājības ministrijai piešķirts papildus finansējums 1 370 tūkst. Ls;
- 2) piemaksas ģimenes valsts pabalstam par bērnu invalīdu un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta invalīdiem kopš bērniņas paaugstināšanu no 35 Ls līdz 50 Ls ar 2003.gada 1.oktobri - tā rezultātā tika palielināti izdevumi programmai 20.00.00 „Valsts sociālie pabalsti” 756,6 tūkst. Ls apmērā.

Labklājības ministrija 2003.gadā bija izvirzījusi šādas budžeta prioritātes:

- Labklājības ministrijas pārstāvniecības paplašināšana ES;
- Sagatavošanās darbam ar ESF līdzekļiem;
- Sociālā palīdzība;
- Sociālā un profesionālā rehabilitācija;

⁷ Iekļauts veselības nozares finansējums janvāra mēnesim.

- Tehnisko palīglīdzekļu piegāde;
- Atkarībā esošo bērnu sociālā rehabilitācija;
- Bērnu un bērnu invalīdu aprūpes uzlabošana bērnu bāreņu aprūpes centrā „Liepāja”;
- Sagatavošanās darbam ar ESF līdzekļiem un NVD informatīvās sistēmas sagatavošana datu savākšanai, apstrādei un izplatīšanai nodarbinātības politikas ieviešanai saskaņā ar ESF prioritātēm;
- Darba aizsardzības un darba likumdošanas piemērošanas valsts kontroles un uzraudzības pilnveidošana, nodrošinot informācijas apriti un pieejamību par drošu darba apstākļu nodrošināšanu valstī un apmaiņu ar Eiropas Darba drošības un veselības aģentūru un uzņēmumiem Latvijā;
- Ģimenes valsts pabalsta palielinājums.

Likumā „Par valsts budžetu 2003.gadam” **papildus piešķirtais** finansējums Labklājības ministrijas prioritāriem pasākumiem bija **8 218,4 tūkst. Ls**, tai skaitā:

- **31,1 tūkst. Ls** piešķirts sagatavošanās darbam ar Eiropas Sociālā fonda (ESF) līdzekļiem (izpilde no gada plāna, turpmāk-izpilde:100%);
- **270,9 tūkst. Ls** - sagatavošanās darbam ar Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem un Nodarbinātības valsts aģentūras informatīvās sistēmas sagatavošana datu savākšanai, apstrādei un izplatīšanai nodarbinātības politikas ieviešanai saskaņā ar ESF prioritātēm (izpilde:100%);
- **30,9 tūkst. Ls** - Labklājības ministrijas pārstāvniecības paplašināšanai Eiropas Savienībā (izpilde:40%);
- **342,9 tūkst. Ls** - tehnisko palīglīdzekļu piegāde (izpilde:100%);
- **109 tūkst. Ls** - atkarībā esošo bērnu sociālā rehabilitācijai (izpilde:100%);
- **187 tūkst. Ls** - bērnu un bērnu invalīdu aprūpes uzlabošana bērnu bāreņu aprūpes centrā „Liepāja” (izpilde:100%);
- **475 tūkst. Ls** - bezdarbnieku darbības uzlabošana (izpilde:100%);
- **148 tūkst. Ls** - darba aizsardzībai un darba likumdošanas piemērošanas valsts kontroles un uzraudzības pilnveidošanai, nodrošinot informācijas apriti un pieejamību par drošu darba apstākļu nodrošināšanu valstī un apmaiņu ar Darba drošības un Veselības aģentūru un uzņēmumiem Latvijā (izpilde:100%);
- **6 623,6 tūkst. Ls** - ģimenes valsts pabalsta palielinājumam (izpilde:99%).

9.1.2. Valsts speciālais sociālās apdrošināšanas budžets

Līdz 2003.gada 1.februārim Labklājības ministrijas valsts speciālo budžetu veidoja speciālais veselības aprūpes budžets un speciālais sociālās apdrošināšanas budžets. Tā kā finansējums valsts speciālajam veselības aprūpes budžetam labklājības nozares budžeta ietvaros tika paredzēts tikai janvāra mēnesim, analīzi par speciālā budžeta līdzekļu izlietojumu šajā sadaļā sniegsim tikai par valsts speciālo sociālās apdrošināšanas budžetu.

Sociālās apdrošināšanas budžets sastāv no 5 budžeta programmām:

1. Valsts pensiju speciālais budžets;
2. Nodarbinātības speciālais budžets;

3. Darba negadījumu speciālais budžets;
4. Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets;
5. BOVAS "Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras budžets".

Saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu" sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek ieskaitītas speciālo budžetu kontos atbilstoši budžetu ieņēmumu īpatsvaram. Saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2003.gadam" speciālo budžetu izdevumu īpatsvari bija šādi:

- valsts pensiju speciālajā budžetā – 77,72%;
- nodarbinātības speciālajā budžetā – 5,72%;
- darba negadījumu speciālajā budžetā - 0,29%;
- invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā – 16,27%.

Kopējie valsts sociālās apdrošināšanas ieņēmumi 2003.gadā bija 578,9 milj. Ls vai 103,1% no 2003.gadā plānotā. Kopējie valsts sociālās apdrošināšanas izdevumi 2003.gadā bija 560,6 milj. Ls jeb 99,6% no 2003.gadā plānotā. Ieņēmumu pieaugumu lielā mērā ietekmēja valstī noteiktās minimālās darba algas palielināšana līdz 70 latiem no 2003.gada 1.janvāra, Valsts ieņēmumu dienesta darbība "aplokšņu algu" kontrolē, kā arī iedzīvotāju nodarbinātības un darba samaksas svārstības. Budžeta izdevumu palielinājumam bija vairāki iemesli: pensijas apmēra indeksācijas 2002.gadā un 2003.gadā, piešķirtā bezdarbnieka pabalsta apmēra 2002.gada beigās atceltais ierobežojums, darbā nodarītā kaitējuma atlīdzības izmaksas, kā arī slimības, maternitātes un apbedīšanas pabalstu vidējā apmēra un saņēmēju skaita pieaugums.

Sociālās apdrošināšanas kopbudžeta naudas līdzekļu atlikums palielinājās no 11,9 milj. Ls gada sākumā līdz 30,5 milj. Ls gada beigās. Kopējie valsts sociālās apdrošināšanas ieņēmumi 2003.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājušies par 42,4 milj. Ls jeb 7,9%.

Ar 2003.gada 1.janvāri sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes samazinājums par 2 % (no 35,09% līdz 33,09%) ietekmēja ieņēmumu pieauguma tempu. Rādītāju dinamika liecina, ka 2003.gadā sociālās apdrošināšanas iemaksas pārsniedza iepriekšējā gada iemaksu apjomu par 6,3%.

9.2. VALSTS IEGULDĪJUMU PROGRAMMAS

9.2.1. Valsts investīciju programma

Labklājības nozare, piedzīvojot dažādas izmaiņas un plānojot turpmāku nozares attīstību, papildus valsts budžetā ikgadēji piešķirtajam finanšu apjomam cenšas piesaistīt citus finanšu resursus. Kā vienu no nozīmīgiem finanšu avotiem nozares attīstībai un tās sniegto pakalpojumu uzlabošanai jāmin Valsts investīciju programmu (turpmāk VIP).

Labklājības nozares VIP ir Labklājības ministrijas vidēja termiņa ieguldījumu plānošanas dokuments, kas ietver nozaru jomu funkciju izklāstu, pastāvošo problēmu atspoguļojumu, tālākās attīstības virzienus un to veicināšanas pasākumus, investīciju politikas prioritātes, mērķus un sagaidāmos rezultātus, kā arī investīciju politikas novērtēšanas rādītājus. Tā nodrošina atbalstu uzsākto reformu turpināšanai un ir vērsta uz kopējo labklājības nozares darbības efektivitātes attīstību un sabiedrības vajadzību

apmierināšanu. Investīciju stratēģijas mērķis ir visu labklājības nozaru jomu attīstības plānu īstenošana, tādējādi veicinot nozares infrastruktūras attīstību un uzturot institucionālo kapacitāti.

Valsts investīciju politikas noteikšanai, Labklājības ministrija 2003.-2007.gadam ir definējusi šādas vidējā termiņa investīciju prioritātes:

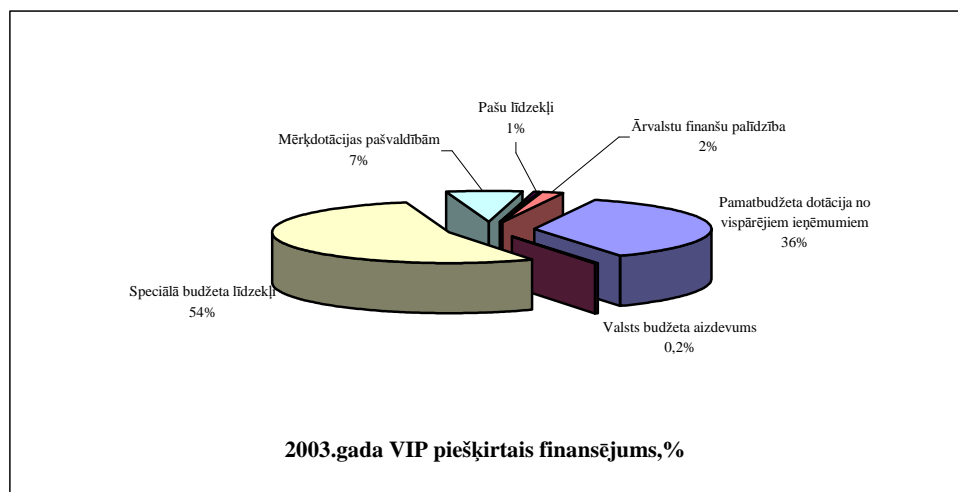
- pakalpojumu pieejamības un vienlīdzīguma nodrošināšana;
- pakalpojumu kvalitātes nodrošināšana;
- efektīvas un caurspīdīgas izmaksu sistēmas attīstīšana;
- sistēmas pārraudzības un administrēšanas attīstīšana;
- cilvēku resursu kapacitātes stiprināšana.

2003.gadā VIP kā nozarei ļoti nozīmīgi tika pieteikti 25 projekti – 15 jauni (2003.gadā plānoti) un 10 iepriekšējo VIP ietvaros uzsākti, pārejoši projekti.

Ministru kabinets 2003. gadā labklājības nozarē piešķir finansējumu 18 VIP projektu realizācijai, kuru finansējuma apmēru veido šādi finansēšanas avoti (skat. 1.attēlu):

- pamatbudžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem - **Ls 1 306 788**
- valsts speciālā budžeta līdzekļi – **Ls 1 623 437**
- pašu līdzekļi – **Ls 15 723**
- valsts budžeta aizdevums – **Ls 9 030**
- ārvalstu finanšu palīdzība – **Ls 59 523**

1.attēls

2003.gada VIP ietvaros finansētie labklājības nozares projekti tika vērsti uz šādiem prioritāriem attīstības virzieniem:

- pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, jaunu pakalpojumu attīstības, pakalpojumu apjoma paplašināšanas un pieejamības nodrošināšanai (3 projekti ar kopējo finansējumu Ls 10 977 apmērā);
- pakalpojumu nodrošinošās infrastruktūras sakārtošana (12 projekti ar kopējo finansējumu Ls 398 534 apmērā);

- informācijas tehnoloģiju attīstība (sistēmas pārraudzības un administrēšanas attīstības nodrošināšanai – (3 projekti ar kopējo finansējumu Ls 1 681 866 apmērā);
- sociālās apdrošināšanas sistēmas attīstībai (1 projekts Ls 923 124 apmērā).

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā pārskata periodā paredzēto valsts pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem finansējumu saņēma 1 labklājības nozares institūcijas projekts un 14 pašvaldību institūciju projekti attiecīgi Ls 187 000 un Ls 206 788 apmērā, kas 2003.gada ietvaros tika apgūts pilnā apmērā projektu mērķu un aktivitāšu ieviešanai.

Kā vienīgais sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā atbalstītais labklājības nozares institūcijas projekts ir – **WE16-47 “Bērnu bāreņu aprūpes centrs “Liepāja”, bērnu un bērnu invalīdu sociālās aprūpes uzlabošanas pasākumu komplekss”**. Projekta finansējums tika plānots un izlietots celtniecības un remontdarbu veikšanai, lai uzlabotu sociālās aprūpes pakalpojumu nodrošināšanas kvalitāti bērnu bāreņu aprūpes centrā. Līdzekļu izlietojums un darbu izpilde notika atbilstoši projektā plānotajam grafikam, un plānotais finansējums tika apgūts pilnā apjomā.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā realizētie **pašvaldību institūciju investīciju projekti:**

- 1) WE16-90 “Aizkraukles rajona padomei - bērnu nama “Dzeguzīte” remonts”;
- 2) WE16-89 “Jēkabpils pilsētas sociālo māju apkures sistēmas rekonstrukcija”;
- 3) WE24-09 “Gatartas pansionāta ēkas rekonstrukcija ar lifta izbūvi”;
- 4) WE24-13 “Cēsu pilsētas sociālās pirts celtniecība”;
- 5) WE16-114 “Jauniešu “pārejas” mājas izveide Jūrmalas pilsētā (bez vecāku gādības palikušiem bērniem)”;
- 6) WE16-115 “Liepājas sociālā dienesta Ģimenes centra izveide”;
- 7) WE16-116 “Ventspils SO Alternatīvās aprūpes centra “Žēlsirdības māja” darbības nodrošināšana”;
- 8) WE16-117 “Jaungulbenes pagasta sociālās aprūpes centra izveides pabeigšana”;
- 9) WE16-118 “Gulbenes rajona Stāmerienas pagasta sociālo istabu izbūves un iekārtošanas pabeigšana”;
- 10) WE16-119 “Jēkabpils rajona bāreņu nama “Līkumi” vecā dzīvojamā korpusa “Muižas ēka” atjaunošanas darbi”;
- 11) WE16-120 “Jelgavas rajona Elejas bērnu nama-patversmes ūdensapgādes sistēmas sakārtošana”;
- 12) WE16-121 “Limbažu rajona Staiceles pilsētas Dienas aprūpes centra izveide”;
- 13) WE16-122 “Lubānas novada veselības un sociālās aprūpes centra projekts”;
- 14) WE16-123 “Valkas rajona Ērgemes pagasts – desmit sociālo dzīvokļu iekārtošana Ērgemes pagasta veco ļaužu vajadzībām”.

Līdzekļu izlietojums un darbu izpilde notika atbilstoši projektā plānotajam grafikam, un plānotais finansējums tika apgūts pilnā apjomā.

Darba tirgus un nodarbinātības jomā pārskata periodā finansējumu saņēmuši 2 projekti ar kopējo finansējumu Ls 313 000 apmērā.

- **WE01 “Nodarbinātības valsts aģentūras attīstība nodarbinātības politikas efektīvas ieviešanas nodrošināšanai”**. Projekta pieteicējs un projekta realizētājs bija Nodarbinātības valsts aģentūra. Sākotnēji projekts tika gatavots kā iepriekšējos gados sagatavotā un īstenotā VIP projekta turpinājums, bet sakarā ar izmaiņām VIP politikā

valstī projekta realizācijai finansējums tika piešķirts tikai 2003.gada ietvaros. Kopējā projektā piešķirtā finansējuma summa – 2003.gadā bija Ls 250 000. Projektā piešķirtais finansējums tika izlietots ES informācijas apmaiņas prasībām atbilstošas NVA informatīvās sistēmas attīstībai: Finanšu vadības un grāmatvedības programmas ieviešanai, lokālo tīklu izveidošanai, NVA globālā datortīkla sakaru kanālu attīstībai, nepieciešamā tehniskā aprīkojuma (serveru, standartprogrammatūras) iegādei un NVA darbinieku apmācībai.

- **WE15 “Valsts darba inspekcijas informatīvās sistēmas attīstība”** Projekta pieteicējs un projekta realizētājs bija Valsts darba inspekcija (turpmāk – VDI). Arī VDI projekts sākotnēji tika plānots kā valsts budžeta ilgtermiņa saistības, bet projekta finansēšanai 2003.gadā tika piesaistīti Ls 63 000. Projekta ietvaros turpinājās VDI Informatīvās sistēmas (turpmāk - IS) attīstība. Tika iegādāts nepieciešamais aprīkojums IS pilnveidošanai Eiropas darba drošības un veselības aģentūras kontaktpunkta funkciju veikšanai, veikta IS sistēmanāle un programmatūras projektēšana ar iestrādātām EIROSTAT metodoloģijas prasībām, apmācīti VDI informāciju tehnoloģiju darbinieki, IS un datortehnikas lietotāji.

Sociālās apdrošināšanas jomā tika realizēts jau iepriekšējos VIP periodos uzsāktais projekts **“Labklājības sistēmas reforma”**. 2003.gadā tika realizēta tikai atlikusī projekta komponente “Sociālās apdrošināšanas attīstība”, kuru īsteno Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk – VSAA). Pārskata periodā tika realizētas 2 apakškomponentes 1.2. “Funkcionālās vides attīstība” un 1.4. “IS attīstība”. Citas projekta komponentes tika pabeigtas 2002.gadā. Kopējais finansējums 2003.gadā īstenojamajām aktivitātēm sastāda **Ls 2 210 172**.

VSAA projekta komponentes realizācijai piešķirtais *valsts pamatbudžeta dotācijas finansējums* tika novirzīts VSAA administrācijas attīstībai, veicot ieguldījumus VSAA teritoriālo filiāļu rekonstrukcijā, atbilstoši funkcionālās vides standartiem, pakalpojumu sniedzēju institūcijās un to aprīkošanā ar mēbelēm un nepieciešamo biroja tehniku.

Projekta realizācijai piešķirtais *valsts speciālajā budžeta* finansējums tika novirzīts projekta komponentes “Sociālās apdrošināšanas attīstība” sociālās apdrošināšanas administrācijas attīstībai, veicot ieguldījumus VSAA teritoriālo filiāļu rekonstrukciju un remontdarbus, VSAA teritoriālo nodaļu renovāciju, projektu izstrādē un renovāciju projektu korekciju veikšanā, kā arī apakškomponentes “IS attīstība” ieviešanai - mobilo arhīvu un klientu plūsmas sadales sistēmas iegādei, programmatūras iegādei, konsultantu pakalpojumu apmaksai par VSAA IS darbības koncepcijas izstrādi, darbības nepārtrauktības plāna izstrādi, VSAA mājas lapas izstrādes kvalitātes kontroli, datu noliktavas turpmākai ieviešanai.

Valsts budžeta aizdevuma finansējums tika novirzīts projekta “Labklājības sistēmas reformas” komponentes “Sociālās apdrošināšanas attīstība” apakškomponentes “IS attīstība” ietvaros paredzēto konsultāciju pakalpojumu apmaksai par datu migrāciju.

9.2.2. Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros realizēto projektu līdzekļu izlietojums 2003.gadā

Ar ārvalstu finanšu palīdzību tiek saprasti ārvalstu finanšu un intelektuālie resursi, ar kuru palīdzību, piesaistot tos vietējiem resursiem, ir iespējams veicināt nozares problēmu un jautājumu risināšanu. Latvijā tiek īstenoti šādi ārvalstu finanšu palīdzības veidi – finanšu līdzekļi dāvinājuma veidā, ekspertu palīdzība konsultāciju veidā, kuras sniedz vietējie un ārvalstu konsultanti, apmācības un profesionālās kvalifikācijas attīstības semināri, pieredzes apmaiņas braucieni un stipendiju veidā, materiālā palīdzība iekārtu, aparatūras, būvju vai patēriņa preču veidā.

Ārvalstu finanšu palīdzības avoti ir:

- daudzpusējās (multilaterālās) programmas;
- divpusējās (bilaterālās) programmas;
- starptautiskās finanšu institūcijas un privātie fondi.

Jāatzīmē, ka 2003.gads Latvijas ārpolitikā ir bijis ļoti nozīmīgs tieši pieņemto lēmumu ziņā. Līdz ar jaunu Eiropas Savienības finanšu instrumentu pieejamību Latvijā, sadarbība ar ārvalstu un starptautiskajām finanšu institūcijām strauji zaudē savu aktualitāti. Ja 2002.gadā Labklājības ministrijas pārziņā tika īstenoti 110 ārvalstu palīdzības projekti, tad 2003.gadā vairs tikai 31. Ir paredzams, ka šāda tendence saglabāsies arī 2004.gadā, jo 2003.gadā 13 projektos aktivitātes jau tika pabeigtas, 14 projektos aktivitātes turpinās. Pārskata periodā tika uzsākta 4 jaunu projektu realizācija.

2003.gadā realizācijā esošo projektu sadalījums pa ārvalstu finanšu palīdzības avotiem bija šāds:

1. Daudzpusējās programmas:

a) ES Phare programma –	4 projekti
b) Apvienoto Nāciju Organizācija –	1 projekts
c) Eiropas Kopienas programmas –	7 projekti

2. Divpusējās programmas:

a) Austrija–	1 projekts
b) Dānija –	4 projekti
c) Francijas valdība –	1 projekts
d) Lielbritānija –	2 projekti
e) Nīderlande –	6 projekti
f) Norvēģija –	1 projekts
g) Vācija –	1 projekts
h) Zviedrija –	5 projekti

Analizējot ārvalstu finanšu palīdzības ieguldījumu, visnozīmīgāko ieguldījumu labklājības nozarei pārskata periodā sniegusi **ES Phare programma**, kuras ieguldījums **pārsniedza Ls 480 000** apjomu. Vairāk par **Ls 100 000** ieguldījumu, tāpat kā 2002. gadā, snieguši **Zviedrijas, Austrijas, Vācijas** un **Dānijas** ārvalstu finanšu palīdzības fondi. Citu ārvalstu finanšu palīdzības fondu ieguldījums pārskata periodā bijis attiecīgi robežās no **Ls 3 000** līdz aptuveni **Ls 44 000**. Jāatzīmē, ka 2003.gadā labklājības nozarē projekti vairs netiek realizēti ar starptautisko finanšu institūciju vai privāto fondu atbalstu, kā tas bija 2002.gadā.

Analizējot ārvalstu finanšu palīdzības resursus sadalījumā pa labklājības nozares jomām, jānorāda, ka atšķirībā no 2002.gada, kad vislielākais projektu skaits bija sociālās palīdzības jomā, 2003.gadā visvairāk projektu bija nodarbinātības jomā (10 projekti). Šajā jomā finansējums tika piešķirts projektu īstenošanai, kuru vidējais projekta

finansējuma apjoms 2003.gadā bija Ls 75 731. Dzimumu līdztiesības jomā ārvalstu finanšu palīdzību saņēmuši 5 projekti, kuru vidējais finansējums bijis Ls 22 131 apmērā. Sociālās apdrošināšanas jomā tika izstrādāts ES Phare programmas projekts “Sociālās drošības shēmu koordinācija”, kuru plānots uzsākt 2004.gada sākumā.

Pārskata periodā tika realizēti projekti, kas veicina labklājības nozares institūciju sagatavošanu ES Struktūrfondu ieviešanai. Šajā jomā tika piesaistīti Dānijas FEU programmas finanšu līdzekļi Ls 20 420 apmērā (skat. 5.tabulu un 2.attēlu).

5.tabula

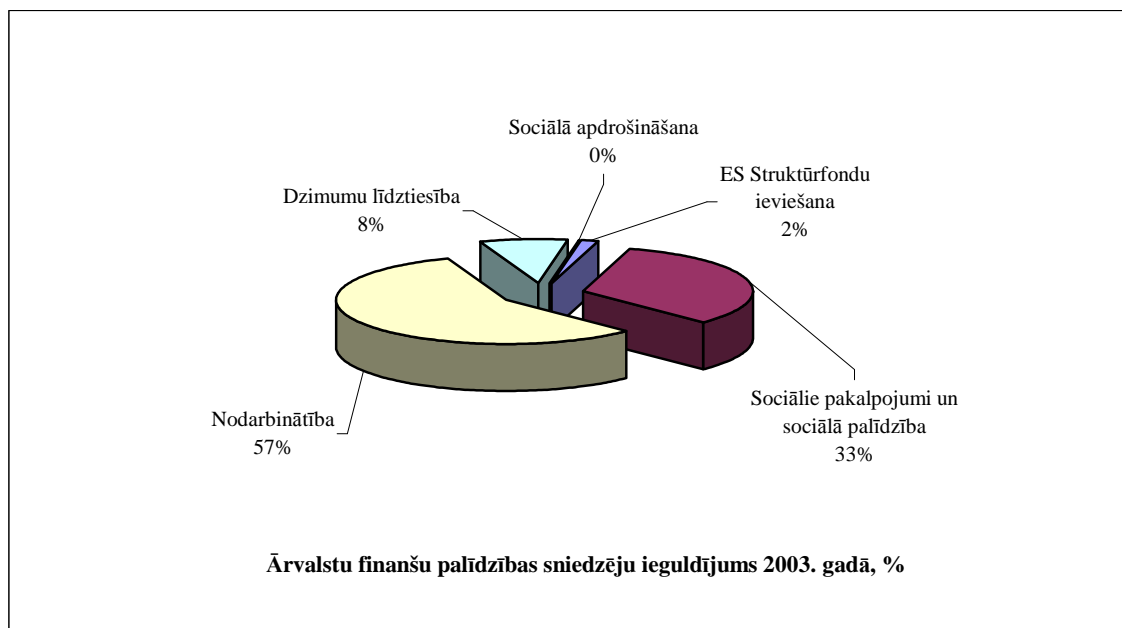
Realizācijā esošo projektu sadalījums pa labklājības nozares jomām			
Joma	Projektu skaits	Palīdzības apjoms 2003.gadā, Ls	Vidējais 1 projekta palīdzības apjoms 2003.gadā, Ls
Sagatavošanās ES struktūrfondu ieviešanai	3	20 420	6 807
Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība	9	438 925	48 769
Nodarbinātība	10	757 310	75 731
Dzimumu līdztiesība	5	110 656	22 131
Sociālā apdrošināšana	1	0	0
Kopā:	28	1 327 311	42 816

Analizējot nozares jomas, kuras saņēmušas finansiāli vislielāko ieguldījumu 2003.gadā, ir skaidrs, ka tās ir nodarbinātības un sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomas. Pārskata periodā tika uzsākts ES Phare 2002.gada Nacionālās programmas projekts “Nodarbinātības stratēģija (institūciju stiprināšana)”, kas sniedz nozīmīgu ieguldījumu gan nodarbinātības, gan ES struktūrfondu ieviešanas jomā.

Kā finansiāli nozīmīgākos var atzīmēt 5 projektus, kuru ietvaros ārvalstu finanšu palīdzības ieguldījums 2003.gadā pārsniedza Ls 100 000 apmēru:

1. ES Phare 2001.gada Nacionālās programmas projekts “Divpusējā sociālā dialoga veicināšana”- Ls 441 813;
2. Austrijas SOS Kinderdorf International atbalstītais projekts “SOS-Bērnu ciemats Īslīcē”- Ls 217 080;
3. Dānijas Ārlietu ministrijas FEU programmas atbalstītais projekts “ Atbalsts aktīvajiem darba tirgus pasākumiem saistībā ar Nacionālo nodarbinātības plānu” – Ls 157 668;
4. Zviedrijas Starptautiskās attīstības aģentūras (SIDA) atbalstītais projekts „NVD darba pilnveidošana atbilstoši Eiropas Savienības prasībām” – Ls 116 925;
5. Bādenes evaņģēliskās baznīcas Diakonijas atbalstītais projekts “Bērnu bāreņu aprūpes centra “Kalkūni katlu mājas rekonstrukcija” – Ls 107 671.

2.attēls

Labklājības nozarē 2003.gadā, piesaistot finansējumu no dažādiem ārvalstu fondiem, tika īstenoti ne mazums projektu, no kuriem kā nozīmīgākie būtu jāizceļ sekojoši projekti.

Eiropas Savienības (ES) Phare programmas izveidošana ir ES iniciatīva. ES Phare Nacionālās programmas vispārējais mērķis ir sekmēt kandidātvalstu sagatavošanos dalībai ES. Tādējādi atbalsts galvenokārt tika koncentrēts uz tām prioritātēm, kuras kandidātvalstīm palīdz sasniegt Kopenhāgenas kritērijus un, kas noteikti Pievienošanās Partnerībā, Nacionālajā programmā integrācijai Eiropas Savienībā un Eiropas Komisijas kārtējā ziņojumā par Latvijas progresu ceļā uz iestāšanos ES.

Viens no nozīmīgākajiem un apjomīgākajiem projektiem, kura realizācija turpinājās arī 2003.gadā, ir ES Phare 2001.gada Nacionālās programmas projekts **“Divpusējā sociālā dialoga veicināšana”**. Twinning komponentes realizācija šī projekta ietvaros tika uzsākta jau 2002.gada oktobrī sadarbībā ar Vācijas un Lielbritānijas partneriem. 2003.gadā tika noslēgti trīs ietvara līgumi, kas paredz datu sistematizāciju par esošajiem un potenciālajiem sociālā dialoga dalībniekiem un sociālo partneru un sabiedrības informēšanas kampaņu sociālā dialoga jautājumos, kā arī sociālā dialoga politikas dokumenta un pilotprojektu īstenošanu. Projekta ietvaros 2003.gadā tika noslēgti arī divi piegāžu līgumi. Augstākminēto līgumu ietvaros plānotās aktivitātes paredzēts pabeigt 2004.gadā. Līguma ietvaros tika veikta darba attiecības reglamentējošo struktūru (Labklājības ministrija, Nacionālā trīspusējās sadarbības padome) un sociālā dialoga pieredzes Latvijā apzināšana, lai izveidotu pamatu politikas dokumenta izstrādei par sociālo dialogu Latvijā. Citas projekta aktivitātes tika vērstas uz to, lai risinātu būtiskus jautājumus, kas saistīti ar apmācību vajadzību apzināšanu un apmācību veikšanu par pārrunu vešanu un nepieciešamajām iemaņām darba attiecību regulēšanas veikšanai uzņēmumos, darbinieku informēšanu un konsultēšanu uzņēmumos, darba strīdu miermīlīgu risinājumu iespējām un koplīgumu reģistrācijas nepieciešamību.

Projekta ietvaros tika izstrādāti un izplatīti vairāki bukleti. Bukletā „Sociālais dialogs – sadarbība, kurā veidojas sociālekonomiskās partnerattiecības” tiek sniegts īss ieskats jēdziena „sociālais dialogs” izpratnē, skaidrots, kādēļ nepieciešams sociālais

dialogs, ko darba devēji un darbinieki iegūst sociālās sadarbības procesā. Buklets „Darba koplīgums – noslēgta vienošanās starp sociālajiem partneriem” sniedz noderīgu informāciju par vienu no kolektīvās vienošanās formām. Bukletā ir apkopotas gan normatīvo aktu prasības, gan praktiski ieteikumi, kas var palīdzēt komunikācijas procesā. Savukārt buklets „Samierināšana – jauns veids, kā izšķirt vai risināt kolektīvo interešu strīdu” sniedz informāciju par samierināšanu un samierinātājiem. Šajā materiālā ir apkopota informācija par kolektīvo interešu strīdu izšķiršanas veidiem, samierinātāju pienākumiem, tiesībām un iespējām, kā arī par to, kādi ir samierināšanas procesa galvenie ieguvumi.

2002.gadā parakstītā Finanšu memoranda ietvaros, tika uzsākts ES Phare 2002.gada Nacionālās programmas projekts **“Nodarbinātības stratēģija (institūciju stiprināšana)”**, kas paredz uzlabot darba tirgus pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, kā arī sagatavoties efektīvai ESF, kā viena no nākotnes darba tirgus instrumentiem, vadīšanai. Projekta galvenās komponentes ir kapacitātes stiprināšana Nacionālās nodarbinātības stratēģijas izstrādei un ieviešanai, sagatavošanās darbs ESF ieviešanai, Nodarbinātības valsts aģentūras kapacitātes stiprināšana. Pārskata periodā tika uzsākta Twinning komponentes aktivitāšu ieviešana sadarbībā ar Vācijas partneriem, kā arī uzsākts darbs pie Tehniskās palīdzības līguma, kas paredz konsultācijas un informācijas materiālu sagatavošanu ESF jautājumos, izstrādes.

2003.gadā tika uzsākts arī *Twinning Light Facility* apakšprogrammas projekts **“Administratīvās kapacitātes celšana valsts institūcijām un sociālajiem partneriem dzimumu integrētās pieejas attīstīšanai un ieviešanai”**. Par projekta aktivitāšu īstenotājiem noteiktā konkursa kārtībā tika izvēlēti eksperti no Dānijas dzimumu līdztiesības pētniecības centra. Projekta galvenie mērķi bija: 1) paaugstināt valsts pārvaldes amatpersonu zināšanu līmeni un prasmes dzimumu līdztiesības principa integrēšanā; 2) veicināt integrētās pieejas dzimumu līdztiesībai izmantošanu valsts administrācijas ikdienas darbā; 3) paaugstināt sociālo partneru informētības līmeni par vienlīdzīgām tiesībām un iespējām darba attiecībās un Darba likuma īstenošanu. Lai sasniegtu šos mērķus, tika īstenotas dažādas aktivitātes. Tika sagatavota un iztulkota apmācību programma valsts pārvaldē strādājošajiem un sociālajiem partneriem. Oktobrī notika trīs dienu seminārs lektoru/ekspertu sagatavošanai par dzimumu līdztiesības jautājumiem. Decembrī tika organizēti divi semināri valsts pārvaldes augstākā un zemākā līmeņa amatpersonām par integrētās pieejas dzimumu līdztiesībai izmantošanu ikdienas darbā, kā arī seminārs sociālajiem partneriem par dzimumu līdztiesības principu iekļaušanu uzņēmumu personālvadības sistēmā.

ES Phare pēdējā programmēšanas periodā - 2003.gada Nacionālās programmas ietvaros, labklājības nozarē tika sagatavoti projektu pieteikumi **„Nodarbinātības stratēģija (infrastruktūra)”** un **„Sociālās drošības shēmu koordinācija”**. 2003.gada 19.septembrī tika parakstīts ES Phare 2003. gada Nacionālās programmas Latvijai Finanšu memorands, paredzot abu iepriekš minēto projektu ieviešanas uzsākšanu 2004.gadā.

Nīderlandes programmas MATRA mērķis ir, atbalstot divpusējās sadarbības projektus, palīdzēt ES kandidātvalstīm izpildīt ES dalībai noteiktos kritērijus, koncentrējoties uz ES likumdošanas pārņemšanu un ieviešanu.

Nīderlandes NMCP programmas mērķis ir atbalstīt Centrālās un Austrumeiropas valstu valsts pārvaldes reformas, piedāvājot Nīderlandes valdības ekspertu atbalstu.

Pārskata periodā programmai NMPC un MATRA tika iesniegti divi projektu pieteikumi "Informācija, profesionālā orientācija un konsultāciju pakalpojumi bezdarba novēršanai" un "Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu no ieslodzījuma vietām atbrīvotām personām attīstīšana un uzlabošana Rīgas pilsētā". Projekts "Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu no ieslodzījuma vietām atbrīvotām personām attīstīšana un uzlabošana Rīgas pilsētā" ir apstiprināts un ir uzsākta projekta realizācija.

FEU programmas (Dānija) ietvaros Latvijas valsts pārvaldes institūcijas var saņemt atbalstu profesionālās kapacitātes stiprināšanai semināru veidā vispārējās vai specializētās Eiropas Savienības lietās. Vispārējo semināru mērķis ir celt Latvijas valsts administrācijas zināšanu līmeni par Eiropas Savienību, savukārt, specializēto semināru mērķis ir – ar Dānijas un Latvijas speciālistu pieredzes apmaiņas palīdzību risināt problēmas, kas Latvijai radušās, ieviešot kādu atsevišķu Eiropas Savienības direktīvu vai normatīvo aktu. Dānijas palīdzības programma finansē visas ceļojuma izmaksas, izdevumus konsultantu algām, semināru materiāliem un telpu īrei, ja seminārs notiek Dānijā. Paredzamais programmas finansējuma apjoms sastāda DKK 200 000 - 300 000. Līdzīgs ir piedāvātais finansējums, organizējot speciālistu apmaiņu.

Pārskata periodā Dānijas FEU programmas ietvaros tika iesniegti vairāki projektu pieteikumi: "Brīva darbaspēka kustība (regulas 1612/68 par darbaspēka brīvu kustību ieviešana)", "Konsultanta piesaiste Labklājības ministrijai", "Nacionālās, reģionālās un vietējās vadības atbalsts darba tirgus iniciatīvu aktivizēšanai atbilstoši nacionālajai nodarbinātības stratēģijai", „Finanšu vadības sistēmas izveide ESF ieviešanai”, „ESF komunikāciju stratēģijas attīstības instrumenti” un „ESF komunikāciju stratēģijas ieviešana, organizējot seminārus Latvijā”, „Sociālās drošības administrācijas kapacitātes stiprināšana”, „Labklājības ministrijas kapacitātes stiprināšana programmas izstrādē Latvijas dalībai Eiropas Kopienas iniciatīvas programmā „EQUAL””. Vairāki no projektu pieteikumiem ir vērsti uz administratīvās kapacitātes stiprināšanu ES struktūrfondu apguvei, kā arī sagatavošanās darbam pēc Latvijas iestāšanās ES.

Pārskata periodā Dānijas FEU programmas ietvaros tika veikta projektu pieteikumu precizēšana un 2003. gada ietvaros tika ieviesti četri nozares ārvalstu finanšu palīdzības projekti:

- "Atbalsts aktīvajiem darba tirgus pasākumiem, saistībā ar Nacionālo nodarbinātības plānu",
- "ESF komunikācijas stratēģijas izstrāde",
- "ESF komunikācijas stratēģijas attīstības instrumenti",
- "ESF komunikācijas stratēģijas ieviešana, organizējot seminārus Latvijā".

Ar 2004. gadu tiek pārtraukta jaunu projektu pieteikumu sagatavošana un iesniegšana Dānijas FEU programmas finanšu resursu piesaistei.

Dānijas sociālās iniciatīvas programmas mērķis ir, atbalstot divpusējās sadarbības projektus, palīdzēt mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām iekļauties sabiedrībā, uzlabojot to dzīves standartus. Programmas mērķa grupas bija sociālās atstumtības riskam pakļautās sociālās grupas - invalīdi, cilvēki ar dažāda veida atkarībām un viņu līdzcilvēki, bezpajumtnieki, veci cilvēki, bērni un jaunieši, kā arī ģimenes ar

bērniem un jauniešiem, kam ir nepietiekama aprūpe u.c. Šīs programmas darbības laikā (no 1998.gada – 2004.gadam) Latvijā tika atbalstīti 52 projekti (kopsumma 1102000 eiro), no tiem 17 liela mēroga “centralizēti” projekti, apstiprināti no Dānijas Ārlietu ministrijas, Dānijas Sociālo lietu ministrijas un LR Labklājības ministrijas puses, un 34 mazāki projekti.

Zviedrijas starptautiskās attīstības aģentūras SIDA programmas mērķis ir sadarbības rezultātā stiprināt kopējo drošību, demokrātijas kultūru, atbalstīt pāreju uz stabilu ekonomiku. Programma atbalsta arī projektus, kas risina dzimumu līdztiesības jautājumus.

Pārskata periodā turpinājās SIDA atbalstītā Valsts investīciju programmas projekta “Labklājības sistēmas reforma” realizācija, kas tika pabeigta 2003. gada nogalē.

Eiropas Savienības Pārējas līdzekļi administratīvās spējas stiprināšanai (Transition Facility). Sākot ar 2003.gada jūniju Latvijai tāpat kā citām ES kandidātvalstīm tika radīta iespēja saņemt papildus ārvalstu finanšu resursus laikā no 2004. – 2006.gadam, lai stiprinātu valsts pārvaldes administratīvo kapacitāti, atbalstot pasākumus, kas netiek finansēti ES struktūrfondu ietvaros. Labklājības ministrija 2003.gadā programmas ietvaros iesniedza piecus prioritāšu pieteikumus, no kuriem turpmākai projekta pieteikuma izstrādei un virzībai apstiprināšanai tika izvirzīts viens – “Darba vides drošība un veselība (turpmākā attīstība)”. Projekta realizāciju plānots uzsākt 2004.gadā.

Nenoliedzami ārvalstu finanšu avotu sniegtais atbalsts ir bijis nozīmīgs gan projektu īstenošanas gan arī pieredzes ziņā, apgūstot un pilnveidojot finanšu līdzekļu piesaistes un apguves mehānismu ar domu veiksmīgi piesaistīt ES Struktūrfondu līdzekļus.

10. LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI

Pārskata periodā Eiropas Kopienas Programmas ietvaros tika veikts pētījums *“Sociālās atstumtības iespējamība un tās iemesli bezdarba riska apdraudētajām iedzīvotāju grupām”*, kam Latvijas puses līdzfinansējums tika paredzēts Lietišķo pētījumu programmas 2003.gadam ietvaros. Pētījuma kopējās izmaksas sastādīja kopā **EUR 29 952 (Ls 17 702)**, no kuriem Eiropas Kopienas finansējums - **EUR 23 962 (Ls 14 162)** un valsts budžeta līdzfinansējums - **EUR 5 991 (Ls 3 540)**.

Pētījumā ir sniegti ieteikumi par nepieciešamajiem pasākumiem, kādi būtu veicami izglītības, nodarbinātības un uzņēmējdarbības attīstības, sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomās, lai sekmētu sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju nodarbinātību. Pētījuma rezultāti un secinājumi tiek izmantoti sociālās atstumtības un nabadzības mazināšanas politikas izstrādē, piemēram, Nacionālā rīcības plāna nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai 2004.-2006.gadam sagatavošanā.

11. STARPTAUTISKIE PROJEKTI

2002.gadā Latvija iestājās trīs labklājības nozarei nozīmīgās **EK programmās**: „Kopienas rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību” un „Programma attiecībā uz kopienas dzimumu līdztiesības stratēģiju 2001 – 2005”, kā arī „Kopienas nodarbinātības veicināšanas aktivitātes”. Iekļaušanās EK programmās ļauj Latvijas valstij piedalīties nozīmīgos Eiropas Kopienas procesos, svarīgu problēmu risināšanā un risinājumu meklēšanā, izmantojot vai veidojot sadarbību ar citām ES dalībvalstīm vai ES kandidātvalstīm, piesaistot EK finanšu resursus.

Programmas „Kopienas rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību 2002 - 2006” mērķis ir sekmēt sadarbību starp ES dalībvalstīm un kandidātvalstīm, lai, izmantojot informācijas apmaiņu, politiku novērtēšanu un labākās prakses identificēšanu, kā arī īstenojot kopīgus projektus un pētījumus, mazinātu sociālo atstumtību un nabadzību dalībvalstīs. Programmas uzdevums ir veicināt nacionālo rīcības plānu pret nabadzību un sociālo atstumtību ieviešanu. Pārskata gadā turpinājās un tika pabeigta 2002.gada nogalē sadarbībā ar Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūtu uzsāktais pētniecības projekts „*Sociālās atstumtības iespējamība un tās iemesli bezdarba riska apdraudētajām iedzīvotāju grupām*”.

„Programmas attiecībā uz Kopienas dzimumu līdztiesības ietvara stratēģiju 2001 – 2005” mērķis ir atbalstīt un papildināt ES kandidātvalsts centienus mazināt dzimumu nevienlīdzību pirms iestāšanās ES. Šīs programmas ietvaros Latvija ir guvusi atbalstu īstenošanai vairākus projektus:

1) *“Integrētās pieejas dzimumu līdztiesībā veicināšana Latvijas politikās”* (2003.gada janvāris-2004.gada janvāris). Šī projekta galvenie mērķi bija:

- celt atbildīgo institūciju darbinieku informētības un izpratnes līmeni par integrētās pieejas dzimumu līdztiesībai īstenošanu Latvijā;
- veicināt sadarbību par dzimumu līdztiesības jautājumiem atbildīgo un ieinteresēto institūciju starpā.

Projekta ietvaros tika realizēti šādi pasākumi:

- sagatavota publikācija, kurā ir atrodama koncepcija dzimumu līdztiesības īstenošanai un iztulkota Eiropas Kopienas programmas attiecībā uz dzimumu līdztiesību pamatstratēģija 2001 – 2005;
- izstrādāta rokasgrāmata dzimumu līdztiesības principa īstenošanai uzņēmuma personālvadībā;
- noorganizēti semināri sociālajiem partneriem un pašvaldībām, kuros tika runāts par dzimumu līdztiesības normatīvo pamatu Latvijā un Eiropas Savienībā, pētījumiem dzimumu līdztiesības jomā, situāciju dažādās jomās pašvaldību darbā no dzimumu līdztiesības aspekta, ES fondu piesaiste dzimumu līdztiesības jautājumu risināšanai, dzimumu līdztiesības principu ES strukturālo fondu projektos u.c. jautājumi;
- kā noslēdzošais pasākums šajā projektā bija Rīgas nacionālā konference „Dzimumu līdztiesības politikas īstenošana: kurp ejam Latvijā?”.

Programmas kopējās izmaksas sastāda kopā **EUR 23 997,96**, no kuriem Eiropas Kopienas finansējums ir **EUR 19 197,96** un valsts budžeta līdzfinansējums sastāda **EUR 4 800**.

2) 2003.gada decembrī tika uzsākta projekta *„Masu mediju loma varas pārdalē”* īstenošana (Labklājības ministrija ir projekta pieteicēja). Šis ir starptautisks projekts, kurā ir iesaistījušās vairākas valstis: Igaunija, Itālija, Dānija. Projekts ilgs līdz 2005.gada

februārim. Projekta mērķis ir nodrošināt tādu situāciju, kad abi dzimumi ir motivēti un tiem ir vienādas iespējas piedalīties lēmumu pieņemšanā par jautājumiem, kas svarīgi visai sabiedrībai. Projekta ietvaros visās projekta partneru valstīs ir plānots veikt pētījumus par dzimumu stereotipiem medijos, kā arī pētījums par abu dzimumu iespējām piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā pārvaldē. Projekta gaitā tiks sagatavotas un izvietotas sociālās reklāmas, kā arī organizēti semināri un diskusijas par dzimumu līdztiesības jautājumiem un mediju lomu tajos ar mediju profesionāļu, politiķu un sabiedrisko attiecību ekspertu piedalīšanos. Tiks izveidota arī projekta mājas lapa, kur būs iespējams iegūt informāciju par projekta aktivitātēm un projekta laikā sagatavotajiem materiāliem. Kopējais projekta finansējums 2004.-2005.gadam ir **EUR 419 430**.

3) Kā vēl viens no projektiem šīs programmas ietvaros, kurā Labklājības ministrija ir iesaistījusies kopš 2003.gada decembra, ir *“Sievietes loma biznesā un lauksaimniecībā”* (projekta pieteicēja - Norvēģijas bērnu un ģimenes lietu ministrija). Projekta īstenošanā ir iesaistījušās Zviedrija, Grieķija un Islande. Projekts ilgs līdz 2005.gada februārim. Projekta mērķis ir veicināt sieviešu aktīvāku iesaistīšanos biznesā un lauksaimniecībā, kā arī stiprināt to lomu lēmumu pieņemšanā ekonomikā. Projekta noslēgumā tiks sagatavots ziņojums par sieviešu situāciju un iespējām biznesā un lauksaimniecībā Latvijā. Projekta gaitā plānots organizēt apaļā galda diskusijas par uzņēmējdarbības politiku, vidi un attīstību ar atbildīgām amatpersonām, ministriem, politiķiem un uzņēmējiem.

EK programmas **„Kopienas nodarbinātības veicināšanas aktivitātes”** ietvaros ir izvirzīti trīs galvenie mērķi. Pirmkārt, atbalstīt koordinētas nodarbinātības politikas ieviešanas principu, analizējot, uzraugot, atbalstot dalībvalstu īstenotās iniciatīvas nodarbinātības jomā. Otrkārt, attīstīt un novērtēt Eiropas nodarbinātības stratēģiju ilgtermiņa skatījumā. Treškārt, nodarbinātības politiku labās prakses apmaiņa un sabiedrības informēšana par Eiropas nodarbinātības stratēģijas aspektiem.

Programmas ietvaros 2003.gadā gan Labklājības ministrija, gan Nodarbinātības valsts aģentūra ir piedalījušās četrās apakšprogrammās:

- Analīze, pētījumi un sadarbība statistikas jomā;
- Labās prakses un pieredzes apmaiņa: ekspertu dalība sadarbības tīklā, kas darbojas Eiropas nodarbinātības observatorijas uzraudzībā, kā arī dalība Eiropas nodarbinātības stratēģijas uzraudzības misijas sanāksmēs;
- Nodarbinātības dienesti – Latvijas nodarbinātības dienestu (LND) vadītāju piedalīšanās 3 apmācību programmās, kas tika organizētas sadarbībā ar citiem ES nodarbinātības dienestiem. Apmācības tika saistītas ar PES modernizēšanas un kandidātvalstu LND attīstības jautājumiem, starptautisko darba tirgus mobilitāti, kā arī gatavošanos dalībai EURES un PES nozīmī Eiropas nodarbinātības stratēģijas īstenošanā;
- Reģionālās attīstības veicināšana.

**Informācija par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu 2003.gadā
LABKLĀJĪBAS MINISTRIJĀ**

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)

1. tabula

Nr.p.k.		Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:	* 7 293 599	5 639 217
1.1.	ilgtermiņa ieguldījumi	7 144 744	4 840 694
1.2.	apgrozāmie līdzekļi	148 855	798 523
2.	Pasīvi:	7 293 599	5 639 217
2.1.	pašu kapitāls	6 987 616	5 583 160
2.2.	kreditori	305 983	56 057

*Balances dati uz gada sākumu mainīti reorganizējot Labklājības ministriju un izveidojot Veselības ministriju Ls (24 599 991).

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums (latos)

2.tabula

Nr.p.k.		Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	1 694 880	2 005 322	1 585 946
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	1 616 532	1 030 884	1 030 884
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 348	2 232	2 232
1.3.	Dotācija īpašiem mērķiem	75 000		
1.4	Ārvalstu finanšu palīdzība		972 206	552 830
2.	Izdevumi (kopā):	1 696 847	2 005 322	1 585 874
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	1 490 078	1 923 437	1 545 289
2.1.1.	atalgojumi	824 434	519 714	519 714
2.1.2.	komandējumi	63 837	62 756	62 756
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	206 769	81 885	40 585
2.2.1.	inventāra iegāde	50 000	81 885	40 585
2.2.2.	kapitālais remonts			
2.2.3.	investīcijas- 11.03 apakšprogramma	156 769		
	Labklājības sistēmas reformas			

	projekts			
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	185	121	118
3.2.	vidējā darba alga	353.07	342.06	350.75

* Vidējās algas aprēķinā p.3.2 nav ietverts ārštata atalgojums Ls 8 161 (plāns Ls 8 146) un LM atašejam un padomniekam ārvalstīs izmaksātais diferencētais atalgojums Ls 14 896

Maksas pakalpojumi un to izcenojumi, citi ieņēmumi (latos)

3. tabula
4.

Nr.p.k.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Izcenojums	Faktiskie ieņēmumi
1.	Telpu noma 8 mēnešos (Baznīcas iela 25- ēka 1116 m ²)	Ls 0.25 m ²	2 232
Kopā		-	2 232

Ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo budžeta iestāžu saņemto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums

4.tabula

	lati
1.Saņemts (kopā)	235 763
Lielākie ziedotāji:	
Latvijas uzņēmēj sabiedrības un privātās personas:	
ārvalstu uzņēmēj sabiedrības un privātās personas:	233 498
Valūtas kursa svārstības	
2.Izlietots (kopā)	155 502
Finansētie pasākumi (kopā)*:	155 502
algu izmaksas	9 185
komandējumi	
pamatlīdzekļu iegāde	
kapitālais remonts	

**Apkopojums par lielākiem un nozīmīgākiem pasākumiem Ls 150 575, tajā skaitā:
Zviedrijas dāvin. TF 020907 Labklājības sistēmas reformai 136 404 Ls,
EK proj. "Integrētās pieejas dzimumu līdztiesībā veicināšana Latvijas politikās" Ls 7513,
EP semināra " Sociālo tiesību pieejamība Eiropā" izmaksas Ls 2218,
Ziemeļvalstu un Baltijas valstu informatīvā kampaņa "Pret sieviešu tirdzniecību" Ls 4440.*

6.tabula

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā
1.	Vispasaules veselības aizsardzības organizācija	237 699	-
2.	Starptautiskā Sarkanā Krusta biedrība	3 036	3 803
3.	Starptautiskā Darba inspekciju asociācija	265	304
4.	EK programmā „Kopienas rīcības programma cīņai ar sociālo atstumtību” p/budžets Ārvalstu finanšu palīdzība	17 730	15 700 47 775
5.	EK programmā „Programma attiecībā uz kopienas dzimumu vienlīdzības stratēģiju” p/budžets Ārvalstu finanšu palīdzība	17 730	14 130 44 955
6.	EK programma “Kopienas nodarbinātības veicināšanas aktivitātes”		18 840
7	Starptautiskā Darba organizācija		15 382
	Kopā	276 460	160 889